

Ankenævnet *for* Forsikring

Den 8. januar 2025 blev i sag nr. 101312:

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

mod

Danica Pension, Livsforsikringsaktieselskab
Bernstorffsgade 40
1577 København V

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har arbejdsmarkedspension. I klageskema af 7/3 2024 har klagerens advokat bl.a. anført:

"1. PÅSTANDE:

1) Selskabet, Danica Pension, skal anerkende, at klageren, ... , fortsat er berettiget til udbetaling af tab af erhvervsevneydelser og præmiefritagelse under aftalenummer ..., herunder skadenummer ..., også efter 1.april 2023.

Eventuelt forfaldne men ikke betalte ydelser skal tillægges rente efter forsikringsaftalelovens § 24.

2) Selskabet skal betale klageren et efter Ankenævnet for Forsikrings skøn fastsat bidrag til dækning af advokatombkostninger.

2. SAGSFREMSTILLING:

2.1. Introduktion

Klageren, der er født [i 1960 erne], har siden maj 2001 været omfattet af en pensionsordning med dækning ved tab af erhvervsevne, som indledningsvist blev tegnet hos Forsikringen overgik til Danica Pension (herefter selskabet) i 2018.

Den 16. november 2018 anmodede klager om udbetaling ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse, jf. bilag 1. I anmeldelsen beskrev klager sit sygdomsforløb og sin tilstand, hvor klager blandt andet oplyste at have fået fjernet venstre bryst og fem lymfeknuder grundet brystkræft.

Klager blev ved selskabets brev af 31. januar 2019 bevilget udbetaling ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse fra 1. december 2018 og foreløbig til den 30. september 2019, jf. bilag 2.

Selskabet har herefter løbende forlænget udbetalingerne først ved brev af 2. oktober 2019, bilag 3, og senest ved brev af 24. januar 2022, bilag 4, ud fra en vurdering af klagerens erhvervsevne inden for sit hidtidige erhverv.

Selskabet overgik til en vurdering af den generelle erhvervsevne, og det blev ved brev af 28. februar 2023 meddelt, at klager ikke længere havde ret til udbetaling ved tab af erhvervsevne og fritagelse for indbetaling, idet selskabet vurderede, at klagers generelle erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad, jf. bilag 5.

Klagers erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse blev herefter bragt til ophør pr. 1. april 2023, således at sidste udbetaling til klager skete den 1. marts 2023.

Den 11. juni 2023 henvendte klagers advokat sig til selskabet for at få afklaret hvilke lægelige akter, der var lagt til grund for beslutningen om at standse udbetalingen, jf. bilag 6. Klagers advokat fastholdt endvidere, at klager fortsat var berettiget til dækning og præmiefritagelse.

Selskabet besvarede henvendelsen ved brev af 2. august 2023 og oplyste, at de ved vurderingen af klagers generelle erhvervsevne havde lagt vægt på lægeerklæringer fra egen læge, herunder seneste attest til rehabiliteringsteam af 25. august 2022, jf. bilag 7.

Klagers advokat har herefter indsendt oplysninger til selskabet og anmodet om genoptagelse, hvortil selskabet ved brev af 8. februar 2024 har fastholdt sin vurdering under henvisning til, at klagers erhvervsevne efter selskabets opfattelse fortsat ikke var nedsat i dækningsberettigende grad, jf. bilag 8.

Sagen drejer sig således om, hvorvidt klagers generelle erhvervsevne er nedsat i dækningsberettigende grad, således at klager har ret til udbetaling af erhvervsevnetabsydelser og præmiefritagelse også efter 1. april 2023, hvor ydelserne blev bragt til ophør.

2.2. Sygdomsforløb og lægeligt

Klager blev sygemeldt den 2. februar 2018, da hun fik konstateret begyndende brystkræft.

Vævsundersøgelser viste, at der var tale om udbredte forstadier til brystkræft. Klagers ægtefælle har [kræft] og skulle på tidspunktet, hvor klager fik sin diagnose, igennem et svært kemoforløb. Klager fik foretaget operation den 19. marts 2018, hvor hun fik fjernet 5 lymfeknuder i armen samt hele venstre bryst, jf. bilag 9.

Af journalnotat af 4. april 2018, bilag 10, noterede overlægen ved Brystkirurgisk Ambulatorium på [hospital] følgende:

*'Møder til mikroskopisvar ledsaget af ægtefælle. Informeres om at der alene blev **fundet forstadier til brystkræft, men særdeles udbredte, minimum 40, måske snarere 50 mm.** Ingen spredning til lymfeknuder som forventet. Patient er færdigbehandlet.*

Hun tilbydes 1 års opfølgning i ... samt går tilbage i mammografiscreeningen efterfølgende.'

[fremhævet her]

Efter operationen oplevede klager udtrætning samt smerter og nedsat bevægelighed af venstre arm. Klagers læge udfyldte den 13. august 2018 en specifik helbredsattest, bilag 11, hvoraf det fremgår:

'Behandlingstiltag. Ingen hormonal behandling, men der består stadig genoptræning med lymfe-ødem af ve.arm, samt kontrakturer af brystmuskulaturen. Udtrætning af ve. arm ganske hurtigt bl.a. bilkørsel, køkkenarbejde med ve.arm.

Behandling er nu genoptræning. Bruger ikke aktuelt psykologisk støtte, ægtefælle snakker meget sammen ..

Der er skånehensyn i forhold til ryg og armbelastende arbejde.'

Klager har efterfølgende gået til jævnlige kontrolbesøg på [hospital] og har derudover deltaget i forskellige genoptræningsforløb ved blandt andet fysioterapeut og kiropraktor uden den store effekt i forhold til smerter i skulderen. Klager oplevede øget trætheds, kvalme og utilpashed og var samtidig fortsat plaget af smerter i skulderen.

I forbindelse med rutinekontrol hos egen læge ca. 1,5 år efter operationen fik klager taget en blodprøve, hvor lægen konstaterede, at klagers TSH-værdi var for lav. Lægen henviste klager til vurdering hos Endokrinologisk Ambulatorium på [hospital] grundet tilfældigt opdaget højt stofskifte.

Efter undersøgelse på ambulatoriet konkluderede overlægen ved journalnotat af 27. november 2019, bilag 12, følgende:

'Ikke oplagt Graves sygdom men tyder nok mest på det. Ikke sandsynligt at den venstresidig varme knude ansvarlig for tyreotoksikosen i betragtning af god optagelse i resten af kirtlen og normalt stofskifte for 1 år siden. Patienten fik endvidere røntgen kontrast for et halvt år siden i forbindelse med en CT-scanning. Kan heller ikke helt udelukke det er jod kontrast udløst om end god optagelse scintigrafien taler imod dette.

[..] Hvis der er uændret tyreotoksikose paraklinikken helt klart på Graves sygdom og der er indikation for antityroid medicinen.'

Lægen havde således mistanke om Graves sygdom (ubalance i immunforsvaret), som er den hyppigste årsag til højt stofskifte. Klager er efterfølgende blevet behandlet for forhøjet stofskifte med radiojodbehandling.

I statusattest af 17. juni 2020, bilag 13, anførte lægen, at

'Hun begyndte ultimo februar 2020 i jobafklaringsforløb på ... kontor 3 dage ugentlig i alt 12 timer om ugen, men hun nåede kun at være i gang 3 uger inden hun blev hjemsendt grundet COVID-19-krisen.

Hendes mand [kræft] og får kemokur og immundæmpende medicin. Han må betragtes som sårbar og i øget risikogruppe, hvis han smittes med COVID-19.'

Grundet ægtefællens helbredstilstand skønnede lægen, at klager fra midt august 2020 kunne genoptage sit jobafklaringsforløb under forudsætning af, at de generelle retningslinjer for COVID-19 kunne overholdes samt at klager kunne sidde så isoleret som muligt.

Klager var fortsat plaget af gener i blandt andet venstre arm og venstre side af ryggen. Det fremgår af lægeattest af 24. juli 2020, bilag 14, at

'[efter] operationen har hun dels visse psykiske problemer, men mange problemer med venstre skulder og arm i form af lymfødeme - hævelse af venstre arm, som følge af skade på lymfekanalerne i armhulen. Hun har gået til genoptræning. Pga. nerveskade i forbindelse med operationen er hun følelsesløs opad til på venstre side af ryggen.

Der er planlagt rekonstruktion af venstre bryst, men det er udsat til næste år.

Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning. Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofte.

[..]

Der er skånebehov, hvad angår skulderbelastende arbejde. Dette gælder også monotont arbejde ved PC, som hun jo har været beskæftiget med. Hun er meget glad for at arbejde med ...

Hun håber, at arbejdstiden gradvist kan øges, men aktuelt mener hun ikke, at hun kan klare mere end 12 timer ugentlig.

Ud fra en samlet vurdering skønnes det ikke realistisk, at hun kan generhverve fuld arbejdstid.'

Lægen noterede derudover, at klager havde et realistisk forhold til sin egen situation, og at klager havde et stort ønske om at komme ud på arbejdsmarkedet igen og arbejde med [kontoropgaver].

På grund af lymfødeme af venstre arm blev klager i december 2020 igen henvist til fysioterapi. Forløbet var uden betydelig effekt og ved efterfølgende statusattest af 31. august 2021, bilag 15, anførte klagers læge, at klager fortsat havde en del smerter i venstre skulder, arm og øverste del af ryggen, hævelse af venstre overarm, indskrænket bevægelighed, øget træthed samt følelsesløshed opad til ryggen i venstre side.

Lægen vurderede i den forbindelse, at

'Umiddelbart skønnes der ikke at være yderligere behandling, som kan forbedre [klagerens] funktionsniveau. Tilstanden skønnes stationær. Der er formentlig kroniske og varige skånehensyn i forhold til fysisk arbejde pga. følge efter brystfjernelse.

Alvorligt sygdom hos begge ægtefæller, og deraf medfølgende afhændelse af egen ... virksomhed har været en psykisk belastning, som stadig kan spores. Dette vil givetvis et stykke tid fremover påvirke funktionsevnen.'

Klagers læge udfyldte en lægeattest den 25. august 2022, bilag 16, hvor det blev anført, at klager fortsat har følger efter operationen den 19. marts 2018 i form af smerter og hævelse omkring armhule på venstre side, smerteudstråling til venstre arm samt lymfødeme (væskeudtrækning i venstre armhule samt ned i overarm). Lægen noterede derudover, at klager *'[..] har desuden smerter i lænderyggen. Ingen udstråling til benene. Pt. har gennem flere år haft smerter i nakke/skulder efter operationen som skyldes muskelspændinger.*

[..]

Belastningsreaktion. Pt. har psykisk belastningsreaktion på grund af kronisk svær sygdom hos ægtefælle der har [kræft]. Der er ikke udsigt til helbredende behandling men kun livsforlængende kemoterapi.' [fremhævet her]

Om prognosen for de klagers lidelser anførte lægen, at

'Prognosen for følger efter brystkræft er dårlige idet der ikke er sket progression i tilstanden gennem de sidste 4 år. De nuværende gener i form af smerter og hævelse i omkring ve. skulder/overarm er kroniske og stationære. Der er ikke udsigt til bedring i forhold funktionsniveauet. Generne generer ved bilkørsel ved alm. Huslige pligter som rengøring, støvsugning, gulvask, madlavning med videre i hjemmet. Alt belastning af ve. arm giver smerter samt udtrætningsfænomener også kognitivt.

Dette viser sig ved i form af kortluntethed og stor øget træthed.

Klimaforandringer som varme kan give smerte forværring og hævelse. Pt. Arbejder dagligt med øvelser hjemme og kan ikke optimere behandlingen yderligere.'

På den baggrund konkluderede lægen, at klager havde varige skånehensyn i form af al belastning af venstre nakke og skulder samt rygbelastende arbejde. Lægen vurderede, at klager havde brug for nedsat arbejdstid på grund af udtrætningsfænomener både i form af smerteforværring og hævelse samt psykologisk udtrætning.

Det fremgår af lægeerklæring af 16. januar 2023, bilag 17, at

'[efter] operationen har hun dels visse psykiske problemer, men mange problemer med venstre skulder og arm i form af lymfødem - hævelse af venstre arm, som følge af skade på lymfekanalerne i armhulen. Hun har gået til genoptræning.

Pga. nerveskade i forbindelse med operationen er hun følelsesløs opad til på venstre side af ryggen.

Der var planlagt rekonstruktion af venstre bryst, men har sagt nej.

Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning.

Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofter.

Hun tager periodevis smertestillende medicin.'

Grundet klagers gener vurderede lægen, at klager har skånebehov hvad angår skulderbelastende arbejde, hvilket også gjaldt monotont arbejde ved computer. Lægen konkluderede herefter følgende:

'Hun kan godt lide at arbejde men kan ikke klare mere end 12 timer ugentlig. Ud fra en samlet vurdering skønnes det ikke realistisk, at hun kan generhverve fuld arbejdstid.'

2.3. Sociale forhold og arbejdsprøvning

Klager er kontoruddannet med en 2-årig lederuddannelse og har været tilknyttet arbejdsmarkedet siden [1980-erne], hvor hun har varetaget forskellige jobs som [kontorarbejde].

Da klager blev syg, var hun ansat som administrativ leder med ansvar for op til ... medarbejdere i egen [virksomhed]. Klagers [familiemedlem] havde opstartet virksomheden, som klager i [nullerne] overtog efter ... Klagers arbejdsopgaver bestod blandt andet af kundekontakt, ledelse og administrative opgaver, ligesom klager besøgte de ... [lokationer] i ...

I perioden efter operationen den 19. marts 2018 modtog klager sygedagpenge, som ophørte den 31. august 2018. Da klager på dette tidspunkt fortsat var uarbejdsdygtig på grund af sygdom, blev hun ved kommunens afgørelse af 30. august 2018 visiteret til jobafklaringsforløb med ressourceforløbsydelse, jf. bilag 18.

Kommunen vurderede, at klagers gener i form af nedsat bevægelighed af venstre arm samt smerte ved hvile og aktivitet, påvirkede klager arbejdssevne i en sådan grad, at klager ikke fuldt kunne raskmeldes til hidtidige beskæftigelsesområde. Der kunne heller ikke peges på et andet område på det brede arbejdsmarked.

På grund af klagers samt ægtefællens sygdomssituation måtte klager afvikle ... virksomheden, hvilket skete den ... 2018.

Klager blev herefter den 21. januar 2019 henvist til et individuelt tilrettelagt forløb ved ... med fokus på at blive klar til at deltage i et virksomhedsrettet tilbud efterfølgende, herunder virksomhedspraktik med henblik på afklaring, optræning og udvikling af klagers arbejdssevne i forhold til det ordinære arbejdsmarked. Som årsag til visitation noterede kommunen, at klager var sygemeldt grundet følger efter begyndende brystkræft, og at klager havde begrænsninger i venstre arm, herunder smerter i armen, hurtig udtrætning samt kontrakturer af brystmuskulaturen, jf. bilag 19.

Kommunen beskrev klager som en person med '[...] en høj arbejdsidentitet, har mange års erfaring fra virksomheden, er dygtig til ... , brænder for området.'

Klager var i perioden 30. januar 2019 til 30. juli 2019 i forløb ved ... Beskæftigelseskonsulenterne udarbejdede en afsluttende statusrapport dateret den 21. august 2019, bilag 20, hvor den beskæftigelsesfaglige anbefaling lød således:

'Det anbefales at prioritere muligheden for beskæftigelsesrettet aktivitet indenfor området administration, idet området forventes bedst at kunne efterleve de opstillede skånehensyn for [klageren]. Området administration indeholder dertil gode udviklingsmuligheder for [klageren], som positivt vil kunne øge hendes selvtillid og troen på egne evner på arbejdsmarkedet. [Klageren] er særdeles motiveret for området, hvilket har afgørende betydning for succeskriteriet i forhold til gennemførelse af praktikken og i den sidste ende [klagerens] tilbagevenden på arbejdsmarkedet.'

Om klagers symptom billede og smerteniveau fremgår det:

'[Klageren] oplyser, at hun har smerter i venstre skulder og bryst, som følge af en fjernelse af brystet efter brystkræft (mastektomi). Hun oplever ømhed og spændinger, især ved stræk samt berøring. Disse smerter kan forværres ved øget aktivitet. [Klageren] oplyser, at hun også oplever nedsat kraft i armen, hvorfor hun mest bruger højre arm i forbindelse med huslige gøremål. [Klageren] oplever endvidere dagligt hovedpine samt smerter omkring nakken i form af spændinger.'

På baggrund af samtaler, relevant testning og det observerede funktionsniveau i træningsforløbet, blev en række fysiske skånehensyn anbefalet, hvorefter klager skulle undgå belastende arbejdsstillinger med armene ud fra kroppen og under skulderhøjde eller arbejdsstillinger med armene over skulderhøjde. Det blev ligeledes anbefalet, at klager skulle have mulighed for at holde pause efter behov samt undgå ensidigt gentaget arbejde og løft træet ved krop, herunder tung manuel håndtering.

I februar 2020 kom klager i virksomhedspraktik på et [praktiksted 1], hvor hun nåede at være i 3 uger, inden hun blev hjemsendt grundet COVID-19-krisen. Praktikken var på 12 timer om ugen

fordelt over tre dage. Klager var glad for at komme i gang men oplevede dog store smerter under armhulen og ned i arret særligt på den ugentlige tredjedag i praktikken.

Ved rehabiliteringsteamets indstilling af 20. august 2020 blev klager indstillet til et nyt jobafklaringsforløb, jf. bilag 21. Det blev vurderet, at klager fortsat var helt eller delvist uarbejdsdygtig grundet mén efter brystkræft, og klager således ikke kunne varetage et arbejde på ordinære vilkår.

Klager kom herefter i virksomhedspraktik hos [praktiksted2] den 28. oktober 2020, hvor klager havde en ugentlig arbejdstid på 12 timer fordelt på 3 dage. Under praktikforløbet udførte klager ... opgaver og almindelige kontoropgaver, herunder ... mv.

Af evaluering af 12. april 2021 vedrørende praktikken hos [praktiksted2], bilag 22, er det anført, at *'[Klageren] har en uge prøvet at have 3 praktikdage i træk. Det gik ikke. Hun oplevede flere symptomer. Hun fik hovedpine og kunne vanskeligt se, hvad der stod på papirerne. Hun fik på andendagen ondt i skulderen, ondt i arret og ondt under armhulen.*

[Klageren] er nogle gange i virksomhedspraktik to dage i træk, og det går an.

Vi aftaler en meget forsigtig øgning, da vi ikke vil øge smertepåvirkningen. Det aftales, at [klageren] om onsdagen som et forsøg fast tager fem timer = 13 timer pr. uge. [Klageren] mærker efter om smerterne derved øges, og i det tilfælde afbrydes forsøget øjeblikkeligt.'

Klager forsøgte således at arbejde 3 dage i træk men måtte opgive, da hendes symptomer blev forværret. Det var samtidig hårdt for klager at køre bil, idet køreturen til og fra praktikstedet i ... kunne udløse en del smerter i den ene skulder. Praktikforløbet blev afbrudt i januar 2021 grundet COVID-19, og i juni 2021 startede klager i nyt praktikforløb hos [praktiksted3].

Af afsluttende praktiknotat af 7. oktober 2021 fra [praktiksted3], bilag 23, fremgår det, at arbejdstiden var tilrettelagt mandag fra kl. 9.00-13.30, onsdag fra kl. 9.00-13.15 og fredag fra kl. 9.00-13.30. Mødetidspunktet passede godt for klager, da hun kunne komme hjem og hvile efter endt arbejdsdag, idet klager udtrættes efter ca. 4,5 times arbejde. Klager var således i stand til at være på arbejde i maksimalt 13,5 time ugentligt, hvilket var inklusiv en halv times fast planlagt frokost-pause samt 1-2 pauser af 5 minutters varighed efter behov pr. arbejdsdag.

Det er endvidere noteret i praktiknotatet, at

'[Klageren] oplever senfølger pga. kræften og får smerter ud i armen og skulderen, når hun arbejder. Smerterne forværres når hun laver noget, bl.a. kontorarbejde.

[..]

Venstre arm hæver en del ved aktivitet og smerter i højre skulder. [Klageren] har prøvet at skifte arbejdsstillinger og hviler armen på armlænet, hvilket har afhjulpet smerterne en smule. Det afhjælper dog ikke hævelsen, som er en bivirkning efter hendes kræftforløb.

[..]

Det er vigtigt for [klageren], at hun har fridage imellem arbejdsdagene, som hun bruger til at restituere i. Da hun oplever mange smerter i arm og skulder efter endt praktik dag. Vi ændrer ikke i arbejdstiden, da [klageren] i øjeblikket ikke har overskud til det.'

Da klager oplevede at få det psykisk dårligere, og da hendes afklaring ikke blev fremmet af praktikken hos [praktiksted3], blev forløbet afsluttet efter 10 uger.

Grundet COVID-19 blev klagers praktiksamtaler ultimo 2021 og primo 2022 udskudt flere gange. Den 23. marts 2022 startede klager i et nyt praktikforløb hos [praktiksted4], hvor klagers opgaver bestod i at afløse ved receptionen ved pauser samt afstemningsopgaver. Det blev besluttet i slut maj 2022, at klager skulle stoppe i praktikken, da strukturen omkring opgaverne ikke var holdbare for klager.

Derudover var klagers [familiemedlem] alvorligt syg og indlagt på sygehuset, hvilket klager brugte mange ressourcer på. Klagers mand var desuden startet i ny kræftbehandling i maj 2022.

Klager begyndte i praktik fra den 9. august 2022 hos [praktiksted5] som kontormedhjælper, hvor klager skulle løse ad hoc kontoropgaver samt lettere ...

Ved rehabiliteringsteamets indstilling af 8. september 2022 blev klager blev indstillet til et tredje jobafklaringsforløb, jf. bilag 24. Det blev vurderet, at

'[Klageren] vurderes fortsat helt eller delvist uarbejdsdygtig grundet smerter, træthed, manglende energi efter behandling af forstadie til brystkræft, og fjernelse af 5 lymfeknuder, som har givet følelse af hævelse i arm og trykken. Desuden belastningsreaktion i forbindelse med ægtefælles sygdom og kan derfor ikke varetage et arbejde på ordinære vilkår. Sygedagpengelovens § 7 vurderes opfyldt. [Klageren] kan ikke få forlænget sygedagpengene efter § 27 i lov om sygedagpenge jf. § 24, stk. 2, og § 27, stk. 3, i lov om sygedagpenge og bevilges derfor et jobafklaringsforløb.'

I perioden 12. september 2022 til 9. december 2022 var klager i den sidste afklarende virksomhedspraktik som [kontorassistent] hos [praktiksted6]. Klagers ugentlige arbejdstid var 9 timer, hvor klager beskæftigede sig med almindeligt [kontoropgaver] samt andre ad-hoc administrative opgaver.

Efter nogle uger blev arbejdstiden forsøgt forøget til 10,5 time, dernæst 12 timer og til sidst 13,5 time. Øgning af arbejdstiden skete på klagers eget initiativ og på trods af, at klager havde nået sin grænse for, hvad hun kunne klare uden at få for mange smerter og hævelse i armen samt psykisk udtrætning. Grundet væsentlig forværring af klagers smerter i arvæv og arm blev arbejdstiden allerede kort efter nedsat igen.

Af evaluering af virksomhedspraktikken af 19. januar 2023, bilag 25, er følgende noteret:

'2. opfølgning:

[Klageren] har øget sin arbejdstid til 3x4 timer om ugen siden seneste opfølgning, hun synes at det går ok, men oplever også at hun er ved at nå max for hvad hun kan klare uden at få for mange smerter og hævelse i armen samt at hun er psykisk udtrættet.

Af logbogsarkene fremgår det, at [klageren] i uge 44 kun formåede at arbejde 4 timer om fredagen, da hun havde en rigtig dårlig uge og var til læge pga. mave og rygsmerter. I uge 45 og 46 har [klageren] som aftalt arbejdet 3x4 timer plus pauser 3x½time.

[..]

3. opfølgning:

[Klageren] giver udtryk for, at hun oplever at hun har overskredet grænsen for, hvad hun kan holde til, da hun efter seneste øgning i arbejdstid oplever en væsentlig forværring af hendes smerter i arvæv og armen.

Vi aftaler på baggrund af ovenstående at[klageren] går tilbage til 3x4 timer om ugen, da det kunne fungere på dette timetal.

Da [klageren] har brug for restitutionsdage mellem hendes arbejdsdage, for at undgå forværring af hendes kroniske smertetilstand, er vi enige om, at der ikke længere ses et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdstiden.'

Under alle praktikforløb har klager fået hjælpemidler stillet til rådighed i form af særlig kontorstol, hæve-/sænkebord samt særligt tastatur og armstøtte. Klager har dog fortsat ikke været i stand til at øge sine arbejdstimer, idet hendes symptomer i givet fald ville blive forværret.

Det fremgår af kommunalt sagsresumé, bilag 26, at

'Det vurderes at der i denne praktik har været tale om et rigtig godt match mellem [klageren], virksomheden og de aftalte arbejdsopgaver og det vurderes at skånehensynene har været fuldt imødekommet. [...] Det vurderes ikke at der vil være andre områder eller arbejdsopgaver på det brede arbejdsmarked, der i højere grad vil kunne imødekomme skånehensynene og deraf udvikle funktionsniveauet og arbejdsevnen. Arbejdsgiver udtrykker han gerne vil tilbyde [klageren] en ansættelse, når der foreligger en afklaring.

Det vurderes ikke, at [klageren] kan opnå ordinær beskæftigelse via revalidering, kompenserende ordninger, yderligere hjælpemidler eller yderligere praktik. [Klageren] har relevante hjælpemidler til brug i praktikken, [klageren] formår at udfører hendes kerneopgaver og har ikke brug for støtte.'

På baggrund af rehabiliteringsteamets indstilling af 2. marts 2023, blev klager bevilget fleksjob med virkning fra den 9. marts 2023, jf. bilag 27. Det blev i den forbindelse vurderet, at klager har varige og væsentlige begrænsninger i sin arbejdsevne, og at klager ikke vil kunne fastholde eller opnå beskæftigelse på normale vilkår.

Kommunen lagde vægt på, at sagen er tilstrækkeligt helbredsmæssigt belyst, og at helbredstilstanden er og har været stationær i noget tid. Endvidere lagde kommunen vægt på, at funktionsniveauet er varigt påvirket af klagers gener, at behandlingsmulighederne er udtømte, og at der er varige skånehensyn.

Det blev herefter vurderet, at klagers aktuelle arbejdsevne er begrænset til en arbejdstid på 13,5 time ugentligt med en effektiv arbejdstid på 12 timer pr. uge, idet der afholdes 30 minutters pause pr. arbejdsdag.

3. FORSIKRINGSFORHOLD:

Det fremgår af forsikringsbetingelser nr. 110-78 af 1. maj 2023:

'Den midlertidige vurdering af forsikredes erhvervsevne ophører når:

...

Om vurdering af forsikredes længerevarende tab af erhvervsevne fremgår det:

...

Selskabet opfordres (1) til at fremlægge de for nærværende klagesag gældende forsikringsbetingelser.

4. ANBRINGENDER:

Ifølge dækningsoversigten og forsikringsbetingelserne er klager berettiget til dækning ved tab af erhvervsevne, hvis klagers erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen. Der tages hensyn til helbredelsestilstand, tidligere beskæftigelse og uddannelse.

Til støtte for de nedlagte påstande gøres det gældende,

at klageren har løftet bevisbyrden for, at hendes erhvervsevne er nedsat i et sådant omfang, at hun er berettiget til løbende udbetaling af erhvervsevnetabsydelse også efter 1. april 2023, idet klageren dokumenterbart alene kan arbejde maksimalt 12 timer om ugen med skånehensyn.

Det gøres således gældende,

at klagerens helbredsmæssige problemstilling i form af psykisk belastningsreaktion og følger efter begyndende brystkræft, herunder smerter i venstre skulder, arm og øverste del af ryggen, hævelse af venstre overarm, indskrænket bevægelighed, øget træthed samt følelsesløshed opad til ryggen i venstre side er dokumenteret såvel lægeligt som arbejdsmarkedsfagligt, og at alle relevante behandlingsmuligheder er udtømte, idet yderligere behandlinger alene er bevarende eller lindrende.

Det er således dokumenteret,

at klager har gennemgået et omfattende kommunalt arbejdsprøvningsforløb og er blevet tilkendt fleksjob med virkning fra 9. marts 2023, herunder at klager er blevet arbejdsprøvet inden for ethvert relevant erhverv, idet der i henhold til fast praksis fra Ankenævnet for Forsikring skal tages hensyn til klagers uddannelsesmæssige baggrund og tidligere beskæftigelse sammenholdt med hvilken indtægt klager må skønnes at kunne skaffe sig ved erhvervsarbejde, der kan tilpasses hendes nuværende skånehensyn, jf. f.eks. AFF 93.914 og AFF 93.795.

På den baggrund er det dermed dokumenteret,

at klageren kan arbejde 12 timer ugentligt, hvis alle skånebehov er opfyldt, idet klager har færdiggjort et længere arbejdsprøvningsforløb, herunder ved forløb hos 6 forskellige virksomhedspraktikere, hvilket har testet grænserne for klagers arbejdsmæssige formåen. Klager er ikke i stand til at arbejde flere timer om ugen eller forbedre sin arbejdssevne ved eksempelvis en anden jobtype eller via mere træning eller behandling, da en øgning i arbejdstid vil forværre klagers symptomer væsentligt.

Videre gøres det gældende,

at klageren har fuldt ud imødekommet selskabets betingelser om at følge kommunens anvisninger, idet klager har imødekommet alle krav og tilbud i kommunalt regi i forhold til arbejdsprøvningsforløb. Klageren har haft et stærkt ønske om at bevare en tilknytning til arbejdsmarkedet men må indse, at hendes muligheder for at vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked ikke er realistiske, da der ifølge lægelige vurderinger ikke er udsigt til generhvervelse af fuld arbejdstid men alene nedsat tid på 12 ugentlige timer.

Selskabet har anført i sin vurdering af 28. februar 2023, bilag 5, at selskabet er opmærksomme på, at klager på daværende tidspunkt ikke var færdigafklaret gennem kommunen, men at dette forhold ikke ændrer på selskabets afgørelse. Selskabet har efterfølgende anført, at det forhold, at

klager er tilkendt fleksjob, ikke kan danne grundlag for en anden vurdering, jf. bilag 8. Heroverfor gøres det gældende,

at der i henhold til præmisserne i U.2011.1083 H skal foretages en samlet vurdering af forsikrings-tagerens generelle erhvervsevne baseret på sagens akter, således at lægelige akter og oplysninger fra kommunen, herunder sagsbehandlers og lægekonsulenters vurderinger samt resultater af arbejdsprøvninger mv. skal inddrages i vurderingen. Selskabet skal således medtage blandt andet kommunale afgørelser, herunder klagers bevilling af fleksjob, i vurderingen af klagers generelle erhvervsevne efter forsikringsbetingelserne.

Over for selskabets brev af 2. august 2023, bilag 7, gøres det i øvrigt gældende, at såfremt selskabet måtte finde, at klagers helbredsmæssige tilstand ikke er tilstrækkeligt belyst, kunne selskabet have indhentet en speciallægeerklæring til nærmere beskrivelse af følgevirkningerne efter klagers kræftbehandling. Klager har fået stillet diagnosen psykisk belastningsreaktion, hvorfor selskabet kunne have indhentet en psykologisk erklæring til belysning af betydningen af de psykiske symptomer, hvilken udredning selskabet netop efterlyste i brevet, bilag 7, idet selskabet mente, at belastningsreaktionens betydning for erhvervsevnen ikke var beskrevet i de lægelige akter.

Det gøres dog gældende,

at klager opfylder såvel det helbredsmæssige som det økonomiske kriterie i henhold til betingelserne, idet klager ikke er i stand til at tjene mere end halvdelen af sin hidtidige indtjening og er heller ikke i stand til at varetage et arbejde i større omfang end halvdelen af normal fuld arbejdstid i ethvert erhverv, hvilket er tilstrækkeligt dokumenteret ved de fremlagte lægelige og kommunale akter, bilag 8-26.

Til støtte for kravet på omkostningsdækning gør klageren gældende,

at selskabet ved sin handlemåde har gjort det nødvendigt for klageren at afholde betydelige udgifter til advokat, allerede inden sagens indbringelse for Ankenævnet for Forsikring.

Den udførte advokatbistand har været rimelig og nødvendig og skal derfor erstattes af selskabet i henhold til bestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3."

Selskabet har den 6/5 2024 til nævnet bl.a. redegjort for sagsforløbet og afgørelsen således:

"Hvilken forsikring er der tale om?

Klager blev via sin ansættelse i ... omfattet af en obligatorisk arbejdsmarkedspension i ... Klagers ordning blev overtaget af SEB og derefter af Danica Pension.

Klagers ordning omfatter blandt andet dækning ved tab af erhvervsevne. Der er ret til udbetaling, hvis den forsikrede mister halvdelen af sin erhvervsevne på grund af sygdom eller ulykke, og ordningen giver i så fald ret til fuld præmiefritagelse efter tre måneder.

Der er en karenperiode på tre måneder.

...

Hvori består uenigheden?

...

Danica Pension bestrider, at klager er berettiget til udbetaling af tab af erhvervsevneydelser og præmiefritagelse efter den 1. april 2023.

Danica Pension gør således gældende, at klagers helbredsmæssige erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende omfang.

Danica Pension bestrider endvidere, at selskabet skal betale et bidrag til dækning af advokatomkostninger.

Det fremgår således af Ankenævnet for Forsikrings vedtægter af den 1. februar 2022 § 23, stk. 3, at ingen af parterne betaler omkostninger ved tvistløsningsbehandlingen til den anden part.

Danica Pension bemærker i den sammenhæng, at klagers krav ikke har et omfang og en kompleksitet, der betyder, at det er nødvendigt med advokatbistand.

Sagsfremstilling

Danica Pension henviser til klagers advokats sagsfremstilling i klageskriftet af den 7. marts 2024. Danica Pension kan supplerende tilføje følgende:

2018

Journalnotat fra [hospital] den 26. februar 2018

Det fremgår blandt andet af et journalnotat fra [hospital] den 26. februar 2018, jf. klagers bilag 9, at klager blev set i mammografiscreeningen den 25. januar 2018, og at hun blev genindkaldt til second look. Det fremgår også, at klager fik foretaget MRscanning, og at klager den 14. februar 2018 fik foretaget en re-biopsi af forandringen i venstre bryst. Det blev besluttet, at klager burde tilbydes mastektomi [fjernelse af bryst].

Journalnotat fra [hospital] den 21. marts 2018

Det fremgår endvidere af et journalnotat fra [hospital] den 21. marts 2018, jf. klagers bilag 9, at klager havde været indlagt fra den 19. marts 2018 til den 20. marts 2018 med henblik på operation. Forløbet havde været ukompliceret.

Journalnotat fra [hospital] den 4. april 2018

Af et journalnotat fra [hospital] den 4. april 2018, jf. klagers bilag 10, fremgår det, at klager var færdigbehandlet. Objektivt var såret uden anmærkning. Der var beskedent serom [væskeansamling], som kunne udtømmes.

Kommunalt notat den 9. maj 2018

Det fremgår af et kommunalt notat den 9. maj 2018, jf. bilag B, at klager fik konstateret brystkræft i begyndelsen af februar [2018]. Klager havde været på afdeling ... den 4. april 2018 for at få svar på, hvad lymferne viste, og der var heldigvis ikke spredning, så klager skulle ikke have kemobehandling eller stråleterapi. Klager skulle først ses på [hospital] igen et år senere. Klager skulle begynde til fysioterapi for at få genoptrænet sin arm efter lymfefjernelse. Det blev aftalt, at klager skulle begynde på genoptræning på ... Klager blev vurderet delvis uarbejdsdygtig på grund af brystkræft.

Det fremgår også af det kommunale notat den 9. maj 2018, jf. bilag B, at klager forventede at vende tilbage til nuværende arbejdsplads efter endt sygdomsforløb. Klager startede delvist op den 26. april 2018 med nogle få timer om ugen.

Kommunalt notat den 31. maj 2018

Det fremgår af et kommunalt notat den 31. maj 2018, jf. bilag B, at klager oplyste, at hun skulle til kontrol på sygehuset et år efter operationen, og at hun ikke blev fulgt hos sin praktiserende læge. Klager benyttede sig ikke af smertestillende medicin. Klager beskrev skiftende kulde- og varmerfornemmelse omkring operationsstedet, hvor hun ligeledes beskrev ømhed. Klager oplyste, at familien var selvhjulpne, og at hun ikke ønskede hjælp udefra. Klager forventede at vende tilbage til sit job.

Kommunalt notat den 18. juli 2018

Af et kommunalt notat den 18. juli 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klager oplyste, at det gik fremad helbredsæssigt. Det viste sig, at hun ikke hævede så meget under armen mere. Klager kunne bruge den venstre arm mere og blev ikke så træt i den. Klager havde ved bilkørsel haft følelsen af, at der var helt hævet under armhulen, men nu klingede det af ved hvile, hvor hævelsen tidligere først var væk næste morgen. Klager oplyste endvidere, at ægtefællen ligeledes var i bedring, hvilket indvirkede på, at der ikke var så mange spekulationer over deres helbred for tiden. Klager oplyste, at hun havde sidste gang til træning den 14. august 2018, hvorefter hun skulle selvtræne i et år.

Det fremgår også af det kommunale notat af den 18. juli 2018, jf. bilag B, at klager havde kontrol hos egen læge den 13. august 2018 til udfyldelse af sygedagpengeattest. Derfor blev det aftalt, at klager 'kiggede' ind den 14. august 2018 efter træning, da der blandt andet skulle tales om en fornuftig plan for genoptagelse af arbejdet.

LÆ 135 Specifik helbredsattest

Det fremgår af LÆ 135 Specifik helbredsattest udarbejdet af klagers egen læge til ... kommune den 13. august 2018, jf. klagers bilag 11, at klager skulle til kontrol cirka et år efter operationen. Klager havde ikke fået kemokur, men der forventedes cirka et år senere at blive taget stilling til en eventuel plastikoperation.

Det fremgår endvidere af klagers bilag 11, at der ikke var hormonel behandling, men der bistod stadig genoptræning med lymfødem af venstre arm samt kontrakturer [skrumpning] af brystmuskulaturen. Der var udtrætning af venstre arm ganske hurtigt blandt andet ved bilkørsel og let køkkenarbejde med venstre arm. Behandlingen var nu genoptræning. Der var skånehensyn i forhold til ryg og armbelastende arbejde.

Cikatricen [arret] over venstre del af thorax [brystkassen] var fint ophelet. Der var fortsat ødem [væskeansamling] af venstre arm samt ømhed bag til ved nedre del af venstre skulderblad [scapulae].

Der forventedes fortsat behov for genoptræning de næste tre måneder. Lægen kunne ikke udtale sig om fuld raskmelding før tre måneder senere, jf. klagers bilag 11.

Kommunalt notat udarbejdet den 15. august 2018

Det fremgår af et kommunalt notat udarbejdet den 15. august 2018 vedrørende en opfølgningssamtale med klager, jf. bilag B, at samtalen blev afholdt telefonisk, idet der [var] igangværende beskæftigelsesrettede tiltag i form af delvis raskmelding.

Det fremgår endvidere af det kommunale notat udarbejdet den 15. august 2018, jf. bilag B, at klager oplyste, at hun oplevede, at helbreds-situationen stod i stampe. Klager oplyste også, at hun efter sidste genoptræning på ... , som var samme dato for sidste opfølgningssamtale, oplevede smerter i to dage, hvor hun ikke kunne foretage sig noget med sin arm.

Klager oplyste endvidere, at hun godt kunne strække sin arm, men hun oplevede forværring i smerterne, når hun for eksempel skulle køre bil, skære brød eller støvsuge.

Det fremgår tillige af det kommunale notat af den 15. august 2018, jf. bilag B, at den specifikke helbredsattest blev gennemgået, og at klager oplyste, at hun ikke kunne forstå, at sygedagpengene ikke kunne forlænges, når lægen havde skrevet, at han først kunne udtale sig om fuld sygemelding tre måneder senere.

Kommunalt notat udarbejdet den 15. august 2018

Af et kommunalt notat fra samme dag - den 15. august 2018, jf. bilag B - fremgår det, at klagers ægtefælle rettede telefonisk henvendelse til kommunen. Ægtefællen oplyste, at klager ikke forstod, hvorfor sygedagpengene ophørt, og at han gerne ville have en forklaring på, hvorfor sygedagpengene ikke kunne fortsætte.

Klagers ægtefælle blev oplyst om, at sygedagpengene er en midlertidig ydelse, der som udgangspunkt kan modtages i 22 uger, hvorefter der skal tages stilling til forlængelse af sygedagpengeudbetalingen ved fortsat uarbejdsdygtighed.

Klagers ægtefælle blev endvidere oplyst om, at der i forbindelse med stillingtagen skulle ses på de helbreds-mæssige oplysninger, og han blev orienteret om lægens vurdering i den specifikke helbredsattest, hvor lægen på dette tidspunkt ikke kunne vurdere et raskmeldingsperspektiv før end tre måneder senere.

Klagers ægtefælle udtrykte ifølge bilag B, utilfredshed med den kommunale sagsbehandler. Klagers ægtefælle oplyste også, at han og klager ville opsøge lægen på ny, så lægen kunne ændre sin vurdering og komme med et perspektiv for raskmelding. Den kommunale sagsbehandler oplyste, at det var en lægefaglig vurdering, som forelå, og at lægen ville blive spurgt om, hvad der måtte have ændret sig helbreds-mæssigt i forhold til den lægefaglige vurdering.

Brev fra klagers egen læge til ... Kommune den 15. august 2018

Det fremgår af et brev fra klagers læge til ... Kommune ligeledes af den 15. august 2018, jf. bilag B, at lægen forventede klager fuldt raskmeldt seks måneder senere.

Kommunalt notat den 20. august 2018

Af et kommunalt notat af den 20. august 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klagers egen læge rettede henvendelse til kommunen. Det fremgår også, at lægen blev spurgt ind til, hvordan det kunne det kunne være, at han havde ændret sin vurdering i forhold til raskmeldingsperspektivet med to dages mellemrum. Lægen oplyste, at han havde gjort det som følge af lovgivningen, som han ikke var tilfreds med.

Det fremgår endvidere af det kommunale notat af den 20. august 2018, jf. bilag B, at klagers læge oplyste, at han havde ville have foretaget en vurdering af raskmeldingsperspektivet tre måneder senere, men at han grundet henvendelsen fra klager havde ændret sin vurdering til, at klager forventedes at kunne fuldt raskmeldes seks måneder senere, hvilket lægen oplyste, at han stod ved.

Kommunalt notat den 22. august 2018

Af et kommunalt notat af den 22. august 2018, jf. bilag B, fremgår det, at sagen samme dag var drøftet på et forlængelsesmøde med sociallæge og leder på baggrund af de nye indgåede oplysninger fra klagers praktiserende læge. Det blev vurderet, at der ikke var grundlag for forlængelse af sygedagpengeudbetalingen på baggrund af de nye indgåede helbredsoplysninger, idet kommunen vurderede, at vurderingen fra klagers praktiserende læge den 15. august 2018 var bundet op på henvendelsen fra klager, uden at lægen havde tilset klager.

Det fremgår endvidere af det kommunale notat af den 22. august 2018, jf. bilag B, at ændringen i den lægefaglige vurdering ved samtalen den 22. august 2018 [den 20. august 2018] med klagers læge blev begrundet med, at ændringen var afstedkommet af lovgivningen, ligesom lægen mente, at det ikke bedrede helbredssituationen, at borgere blev reducerede i ydelse.

Kommunalt notat af den 10. september 2018

Det fremgår af et kommunalt notat af den 10. september 2018, jf. bilag B, at der blev afholdt en personlig jobsamtale med klager. Der havde ikke været iværksat nogen indsatser, da klager havde været delvis raskmeldt og havde arbejdet 1-4 timer om ugen.

Det fremgår endvidere, at planen var, at klager efter start med genoptræning den 13. september 2018 med deltagelse mandag og torsdag ville kunne arbejde et par timer om dagen og gradvist øge. Et ugentligt timetal på 18½ time ville være at betragte som fuld raskmelding (50 % - selvstændig).

Det kommunale rehabiliteringsteams indstilling af den 4. oktober 2018

Af det kommunale rehabiliteringsteams indstilling af den 4. oktober 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klager havde genoptaget arbejdet delvist, og at hun arbejdede mellem 1 og 4 timer om ugen. Klager beskrev, at hun blandt andet havde problemer med at løfte tunge mapper med ... Klager oplyste, at hun havde ansat en [person], der kunne hjælpe hende. Klager vurderede, at der ikke var behov for hjælpemidler. Klager havde været i et jobafklaringsforløb siden den 1. september 2018.

Kommunalt notat af den 13. november 2018

Af et kommunalt notat af den 13. november 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klager blev sygemeldt den 2. februar 2018 grundet brystkræft, og at hun fik fjernet brystet i marts 2018. Det fremgik af en specifik helbredsattest af den 13. august 2018, at der var tale om udtrætning og smerter i venstre arm samt kontrakturer [skrumpning] af brystmuskulaturen. Klager var sygemeldt grundet følger efter begyndende brystkræft.

Klager brugte ikke aktuelt psykologisk støtte. Klager talte med ægtefællen, som også var i bedring efter et kræftforløb.

Klager oplyste, at hun var ansat som lønmodtager i egen virksomhed ..., hvor der var ... ansatte. Klagers arbejdsopgaver var kundekontakt og administrative arbejdsopgaver, og hun besøgte endvidere de [andre lokationer] i ... Klager oplyste også, at hun og hendes mand havde truffet afgørelse om at afvikle virksomheden/... den 30. november 2018, hvorfra hun var i tvivl om, hvilket beskæftigelsesperspektiv hun så havde.

Under punktet: 'Deltagelse i indsatser' fremgår det, at der ikke havde været iværksat nogen indsatser, da klager havde været delvist raskmeldt og havde arbejdet 1-4 timer om ugen.

Klager oplyste, at det var svingende i forhold til timeantal, og at det frem til den 30. november 2018 nok nærmere var 8-10 timer ugentligt, at hun skulle arbejde.

2019

Kommunalt notat af den 20. august 2019

Af et kommunalt notat af den 20. august 2019, jf. bilag B, fremgår det, at klager den 4. februar 2019 begyndte i et forløb hos ... med træning to gange om ugen. Det var jobfunktionsrettet fysisk aktivitet og samtale med en virksomhedskonsulent. Klager var afsluttet hos ... grundet komplikationer i skulderen. Planen var, at klager skulle begynde i udviklende og optrænende virksomhedspraktik, så snart hun var klar.

Det fremgår også af det kommunale notat af den 20. august 2019, jf. bilag B, at klager oplyste, at det gik bedre med den højre skulder efter, at hun havde holdt den i ro. Der var tale om en betændt slimsæk. Klager havde talt med sin læge ugen før, og klager undgik formentlig en blokade. Klager skulle fortsat holde skulderen i ro og herefter opstarte med genoptræning hos en fysioterapeut.

Statusrapport fra ... den 21. august 2019

Det fremgår af en statusrapport fra ... den 21. august 2019, jf. klagers bilag 20, at klager var henvist til jobafklaringsforløb. Fysioterapeutens vurdering var ud fra træningsindsatsen, at klager fremstod med et let nedsat fysisk funktionsniveau.

Det fremgår endvidere af statusrapporten fra ... den 21. august 2019, jf. klagers bilag 20, under punktet: 'Funktionsniveau i fritiden/hjemmet (hverdagsmestring) Fysisk', at klager havde svært ved at få dagen fyldt ud med noget og derfor savnede indhold.

Hverdagsgøremålene hjalp parret hinanden med i fællesskab og tog det i roligt tempo. Nogle ting kunne godt resultere i lette smerter hos klager, men ikke så voldsomme, at hun ikke kunne holde det ud. Ellers gik tiden med hunden.

Det fremgår også, at klager oplyste, at hun havde smerter i venstre skulder og bryst som følge af fjernelse af brystet efter brystkræft. Klager oplevede ømhed og spændinger, især ved stræk samt berøring. Disse smerter kunne forværres ved øget aktivitet. Klager oplyste, at hun også oplevede nedsat kraft i armen, hvorfor hun mest brugte højre arm i forbindelse med huslige gøremål. Klager oplevede dagligt hovedpine samt smerter omkring nakken i form af spændinger. Klager oplyste, at hun havde gået til genoptræning på ..., og at hun efterfølgende havde deltaget i holdtræning hos en fysioterapeut på en klinik. Klager havde dog ikke oplevet den store effekt i forhold til sine smerter.

Det fremgår også af klagers bilag 20, under punktet Medicin, at klager oplyste, at hun tog medicin mod forhøjet kolesterol.

Det fremgår endvidere af klagers bilag 20, at klager efter endt praktik håbede at kunne vende tilbage til det ordinære arbejdsmarked inden for det administrative område.

Kommunalt notat fra den 10. oktober 2019

Af et kommunalt notat fra den 10. oktober 2019, jf. bilag B, fremgår det, at klager var henvist til [hospital] på grund af forhøjet stofskifte. Klager var fortsat utrolig træt og energiforladt, havde kvalme og var utilpas.

2020

[Praktiksted 1]

Kommunalt notat af den 19. marts 2020

Det fremgår af et kommunalt notat af den 19. marts 2020, jf. bilag B, at klager var begyndt i praktik hos ... [i kontorarbejde] den 17. februar 2020 12 timer om ugen fordelt over tre dage. Klager oplyste, at hun på tredjedagen i praktikken oplevede store smerter under armhulen og ned i arret. Klager oplyste, at det var en følelse af, at det strammede, hævede op og brændte. Efter fire fridage var det tilbage til normalen. Klager var her efter tre uger i praktik meget ked af det, da det ikke var det, som hun havde håbet på i forhold til smerterne. Klager sagde, at det også påvirkede hende at køre bil i forhold til smerter i armene.

Det fremgår endvidere af det kommunale notat af den 19. marts 2020, jf. bilag B, at klager oplyste, at hun var sendt hjem ligesom alle andre. Klager og hendes mand var også i stor risiko for Covid-19, så det var vigtigt, at de isolerede sig.

Kommunalt notat af den 23. marts 2020

Det fremgår af et kommunalt notat af den 23. marts 2020, jf. bilag B, at klager var sikker på, at hun allerede havde bevist sit værd i virksomhedspraktikken, og at hun derfor ikke ønskede, at praktikken blev forlænget ud over den aftalte ramme frem til den 15. maj 2020.

Klager mente, at hvis praktikværten ønskede at forlænge, måtte de ansætte hende.

LÆ 125 af den 17. juni 2020

Af LÆ 125 af den 17. juni 2020, jf. klagers bilag 13, fremgår det, at klager i slutningen af februar 2020 begyndte i et jobafklaringsforløb på et ... kontor, og at hun kun nåede at være i gang tre uger, inden hun blev hjemsendt på grund af Covid-19-krisen.

LÆ 265 af den 24. juli 2020

Af LÆ 265 af den 24. juli 2020, jf. klagers bilag 14, fremgår det, at klager periodevis tog smertestillende medicin. Det fremgår også, at klager var følelsesløs op ad til på venstre side af ryggen på grund af en nerveskade i forbindelse med operationen.

Brev fra ... Kommune af den 28. august 2020 til klager

Det fremgår af et brev fra ... Kommune af den 28. august 2020 til klager, jf. bilag B, at der havde været møde i rehabiliteringsteamet den 20. august 2020. Det fremgår også, at klager var i jobafklaringsforløb. Klager var tidligere sygemeldt på grund af følger efter behandling af forstadier til

brystkræft i venstre side. Klager fik fjernet venstre bryst og følger efter operationen var lymfødem, smerter i armen og følelsesløshed opadtil på venstre side af ryggen.

Det fremgår endvidere af brevet fra ... Kommune af den 28. august 2020 til klager, jf. bilag B, at en planlagt brystrekonstruktion var udsat til næste år. I sommeren 2019 var der overbelastningsmerter i højre arm. Smerterne aftog efter aflastning, men ved mindre dagligdags aktiviteter kunne smerterne komme igen. Klager tog periodevis smertestillende medicin.

Klager oplyste, at hun ikke længere gik til kontrol for kræft. Klager var afsluttet fra sygehuset og færdigbehandlet. Klager oplevede, at hun fik forværring af lymfødemet ved almindeligt husligt arbejde eller ved varmt vejr. Hævelsen gik over den følgende dag. Klager gik til fysioterapeut for nakkesmerter.

Det fremgår endvidere af bilag B, at klagers skånebehov var ingen gentagende bevægelser, ingen tunge løft, varierende arbejdsstillinger, behov for små pauser og hjælpemidler som hæve/sænkebord og en god stol. Helbredsindsatserne var fortsat fysioterapi og kontakt til egen læge ved behov. Det fremgår også, at klager blev indstillet til et nyt jobafklaringsforløb.

2021

Kommunalt notat af den 11. februar 2021

Af et kommunalt notat af den 11. februar 2021 jf. bilag B, fremgår det, at klagers praktik var sat på standby på grund af Covid-19 og de nye restriktioner. Der var ikke meget nyt siden sidst andet end, at klagers stofskifte så fint ud. Klager var afsluttet og skulle til kontrol en gang om året. Derudover havde de [klager og hendes mand] købt hus og flyttede den Det glædede klager sig til.

Kommunalt notat af den 7. juni 2021

Det fremgår af et kommunalt notat af den 7. juni 2021, jf. bilag B, at begrundelsen for klagers uarbejdsdygtighed var, at klager stadig oplevede træthed, manglende energi, kvalme, utilpashed, smerter i højre skulder, smerter ved arret og følelsesløshed fra brystet om mod ryggen. Desuden følte hendes arm hævet, og det trykkede i armen på grund af fjernelse af fem lymfeknuder.

[Praktiksted2]

Det fremgår endvidere af det kommunale notat af den 7. juni 2021, jf. bilag B, at klager havde været i praktik hos ... fra den 28. oktober 2020 til den 4. januar 2021 tre dage om ugen i fire timer svarende til 12 timer om ugen. Praktikken var sat på standby på grund af Covid-19 og de nye restriktioner. Praktikstedet havde desværre ikke plads til klager igen.

Klager oplyste, at hun efterhånden havde accepteret, at hendes arm ikke kunne tåle så meget belastning og let hævede op. Der var umiddelbart ikke nogen behandlinger, der kunne afhjælpe det. Klager havde mange smerter i armen.

[Praktiksted 3]

Notat udarbejdet af ... den 23. august 2021

Af et notat udarbejdet af ... den 23. august 2021, jf. bilag B, fremgår det blandt andet, at klager havde været i praktik hos [praktiksted 3] og havde oplevet at få det psykisk dårligere. Klager havde haft nogle dage, hvor hun var kørt vred fra praktikstedet, da hun oplevede, at der var et psykisk dårligt arbejdsmiljø, og at omgangstonen ikke var god. Klager oplevede ikke, at det blev bed-

re, og aftalen blev, at klager stoppede i praktikken. Praktikperioden var påbegyndt den 14. juni 2021 og blev afbrudt den 17. august 2021.

Afsluttende praktiknotat af den 7. oktober 2021

Det fremgår af et afsluttende praktiknotat af den 7. oktober 2021, jf. klagers bilag 23, at klager været i praktik hos [praktiksted3] i cirka fem uger i henholdsvis 13 timer, 8,5 timer, 12,45 timer, 13,5 timer og 9 timer. Klager var herefter mødt ind mandag efter ferien, men havde det ikke godt på grund af det psykiske arbejdsmiljø, hvorfor det blev besluttet at afbryde praktikken.

Klagers skånehensyn i praktikken var mulighed for pauser efter behov, og at klager skulle strække sig og lave øvelser for nakke og skuldre på grund af smerter i arm og skuldre. Det fremgår også af klagers bilag 23, at det var hårdt for klager at køre frem og tilbage til ..., hvorfor ønsket var at finde et [kontor] tættere på bopælen i ... Det blev anbefalet at finde en praktikplads i kort afstand fra hjemmet, da klagers smerter blev forværret ved bilkørsel.

LÆ 125 af den 31. august 2021

Det fremgår blandt andet af LÆ 125 af den 31. august 2021, jf. klagers bilag 15, at klager i 2019 var behandlet for forhøjet stofskifte med radiojodbehandling. Stofskiftet var nu normalt. Det fremgår endvidere af klagers bilag 15, at klager lige havde været i en uheldig arbejdsprøvning i et [firma] 12-15 timer ugentligt. Hun anførte, at arbejdsmiljøet var meget dårligt, og at der hele tiden var stor udskiftning blandt medarbejderne. Klager ophørte efter 6-7 uger. Det havde alt i alt påvirket hende psykisk.

2022

[praktiksted4]

Kommunalt notat af den 21. april 2022

Det fremgår af et kommunalt notat af den 21. april 2022, jf. bilag B, at praktikken på ... begyndte den 23. marts 2022, og at klager arbejdede med [kontorarbejde]. Det fremgår endvidere, at klager havde kontaktet den kommunale sagsbehandler ugen før, da klager ikke rigtig følte, at praktikken fungerede, som hun havde forventet.

Det fremgår tillige af bilag B, at klager oplyste, at hun følte sig meget presset og havde svært ved at finde overskud, da hendes mands hidtidige behandling for cancer ikke længere virkede, og han afventede, om han kunne komme med i et nyt forsøg med ny medicin/behandling. Herudover var klagers [familiemedlem] syg, og det lagde ligeledes et pres på klager, så hun havde svært ved at opretholde et overskud og følte sig træt og drænet.

Kommunalt notat af den 24. maj 2022

Af et kommunalt notat af den 24. maj 2022, jf. bilag B, fremgår det, at klagers [familiemedlem] igen var blevet indlagt, og at det kunne gå begge veje. Klager brugte mange ressourcer på det. Klagers mand var begyndt i ny behandling den 23. maj 2022. I de første fire uger var behandlingen hver mandag, så ville det være hver 14. dag og derefter en gang om måneden. Det var klager, der kørte, da klagers mand ikke måtte køre bil.

Det fremgår også af det kommunale notat af den 24. maj 2022, jf. bilag B, at klagers praktik hos [praktiksted4] blev stoppet samme dag, da klager på det tidspunkt ikke magtede det på grund af, at hendes [familiemedlem] var meget alvorligt syg, og da klager ikke følte, at der var struktur på opgaverne på praktikstedet.

Kommunalt notat af den 19. juni 2022

Af et kommunalt notat af den 19. juni 2022, jf. bilag B, fremgår det, at sundhedskoordinatoren havde anført, at der var 3½ års samtale. Klager var i sit andet jobafklaringsforløb, og der blev stadig beskrevet følgevirkninger i form af smerter i venstre skulder, øget træthed og psykiske problemer efter behandlingsforløb for brystkræft. Klager var påbegyndt forskellige praktikophold, der dog havde været afbrudt grundet coronanedlukning.

Svarende til højre skulder var der i sommeren 2019 beskrevet overbelastningssmerter. Tilstanden var bedret, jf. LÆ 265. I statusattest fra august 2021 var beskrevet fortsat øget træthed. Blodprøveudredning fra egen læge uden påviselig sygdom. Klager havde haft forhøjet stofskifte. Dette var stabilt nu efter behandling.

LÆ 265 af den 25. august 2022

Af LÆ 265 af den 25. august 2022, jf. klagers bilag 16, fremgår det, at klager gennem flere år havde haft smerter i nakke/skulder efter operation, og at smerterne skyldtes muskelspændinger. Klager modtog ind i mellem kiropraktorbehandling og massagebehandling for dette.

Det fremgår endvidere af LÆ 265 af den 25. august 2022, jf. klagers bilag 16, at i forhold til lymfødeme og hævelse i armen havde klager fået fysioterapeutisk behandling, og der var ikke yderligere behandlingsmuligheder her. I forhold til smerter blev klager instrueret i afspænding og muskeludspænding. Dette med henblik på at lindre muskelspændinger i området omkring nakke/skulder på begge sider.

Det fremgår tillige af LÆ 265 af den 25. august 2022, jf. klagers bilag 16, at prognosen for belastningsreaktionen var god, idet denne forventedes at kunne bedres ved eventuel samtaleterapi i lægens klinik.

[Praktiksted 5]

Kommunalt notat udarbejdet af den 31. august 2022

Det fremgår af et kommunalt notat af den 31. august 2022, jf. bilag B, at klager startede op i praktikken hos ... den 9. august [2022], men at hun var nødsaget til at udskyde opstarten til ultimo uge 33 [den 18.-19. august], da arbejdsredskaberne ikke var på plads grundet ferieafholdelse. Klager var så småt kommet i gang med nogle arbejdsopgaver, men hun var meget usikker på, om der var opgaver nok til at udfylde hendes arbejdstid også set i forhold til, når hun skulle øge i tid. Da klager havde fået kontakt til en anden arbejdsgiver, var der enighed om, at det var bedst for alle at flytte klager til en anden arbejdsgiver. Praktikken blev afsluttet, og der blev bestilt afhentning af hjælpemidler.

[Praktiksted 6]

Kommunalt notat af den 6. september 2022

Det fremgår af et kommunalt notat af den 6. september 2022, jf. bilag B, at klager selv havde været i kontakt med ejer af [praktikstedet], og at ejeren var interesseret i at indgå et samarbejde vedrørende en virksomhedspraktik. Klager skulle arbejde med [kontorarbejde] samt andre ad hoc administrative opgaver.

Klager begyndte i praktikken mandag den 12. september 2022. Arbejdstiden var foreløbig aftalt til mandag, onsdag og fredag kl. 10-13.

Rehabiliteringsteamets indstilling den 8. september 2022.

Af Rehabiliteringsteamets indstilling den 8. september 2022, jf. klagers bilag 24, fremgår det, at klager havde haft hævelser i sine fingerled samt i håndled, og at hun havde udviklet knuder. Objektivt sås ingen hævelse eller rødme, men lægen mærkede nogle gigtknuder. Til udfyldelse af LÆ 265 august 2022 havde egen læge taget nogle blodprøver. På mødet fortalte klager, at blodprøvesvar ikke havde vist gigtsygdom, men at det godt kunne have noget med overgangsalderen at gøre. Der skulle ikke ske mere, end at klager selv holdt øje med det. Denne dag var hænderne/fingrene fine uden hævelser.

Det fremgår endvidere af **klagers bilag 24**, at klager var socialt belastet på grund af ægtefællen, som var kronisk syg med [kræft], dog ikke i terminalfasen. I LÆ 265 august 2022 var det anført, at klager som følge heraf led af belastningsreaktion. Egen læge havde tilbudt samtalebehandling hos sig selv, hvilket klager ville tænke over. Klager ønskede ikke henvisning til psykolog. Prognosen for klagers tilstand blev vurderet god.

'Min sag'

Af de kommunale akter, jf. **bilag B**, fremgår det under punktet: 'Min sag', pkt. 2.4 'Fritid', at klager skulle begynde til [sport] i september 2022. Det fremgår også, at klager på en god dag, hvor hun selv kunne bestemme, hvad hun ville bruge tiden til, kunne finde på at sy. Klager kunne sy i en halv time, og hun lavede tasker. Klager gik ture med hunden og cyklede i praktik.

Det fremgår endvidere af de kommunale akter, jf. **bilag B**, under punktet: 'Min sag', og punktet 2.5 'Hverdag', at klager beskrev sine hverdagsrutiner og hjemlige opgaver. Det fremgår blandt andet, at klager købte ind, og at hun typisk tog sin cykel med. Klager sørgede for ikke at købe mere, end hun kunne løfte op i cykelkurven.

Klager vaskede tøj, og klager og hendes mand hjalp hinanden med madlavningen. Klager gik endvidere flere ture dagligt med parrets hund.

Det fremgår også, at det altid var klager, der kørte bilen, når klager og hendes mand skulle på sygehuset eller besøge familien.

2023

Evaluerings af virksomhedspraktik den 19. januar 2023

Det fremgår af Evaluering af virksomhedspraktik, dateret den 19. januar 2023, jf. **klagers bilag 25**, at klager var i virksomhedspraktik i [praktiksted 6] fra den 12. september 2022 til den 9. december 2022. Det fremgår også, at praktikken var forlænget som vedligeholdende praktik frem til afklaring på rehabiliteringsmøde. Det fremgår endvidere, at klager selv havde kontaktet virksomheden, da hun kendte ejer **gennem tidligere samarbejde**.

Klager fik tilbudt eget kontor med alt i moderne kontorindretning, og hun ville således kun have brug for en særlig kontorstol, som jobcentret stillede til rådighed i praktikperioden.

Det fremgår tillige, at klager havde følgende skånehensyn: Venstre side følelsesløs om mod venstre side i ryggen, venstre arm hævede, og der var vedvarende smerter i arvævet. Derudover psykisk belastningsreaktion og deraf skrøbelighed.

1. opfølgning på praktikken den 26. oktober 2022

I forbindelse med den 1. opfølgning på praktikken den 26. oktober 2022, jf. klagers bilag 25, er det anført, det var gået rigtig fint med den aftalte arbejdstid. Det fungerede også godt med køretiden. Klager kunne mærke det i armen, men det var ok. Klager havde fået stillet kontorstol, mousetrapper og armstøtter til rådighed fra jobcentret. Det fungerede rigtig godt.

2. opfølgning på praktikken den 23. november 2022

I forbindelse med 2. opfølgning på praktikken den 23. november 2022, klagers bilag 25, er det anført, at klager havde øget sin arbejdstid siden sidste opfølgning. Hun syntes, at det gik ok, men hun oplevede også, at hun var ved at nå maksimum for, hvad hun kunne klare uden at få for mange smerter og hævelse i armen. Desuden var hun psykisk udtrættet. Det blev aftalt, at arbejdstiden blev øget til 13,5 timer om ugen.

Det fremgår også, at klager fortsat trivedes med arbejdsopgaverne, men hun havde været udfordret på helbredsfronten, da hun i længere tid havde haft mave- og rygsmerter. Det bekymrede klager, og hun afventede pt. en skanning. Herudover var klager fortsat psykisk udfordret af, at hendes [familiemedlem] for nylig havde fået konstateret [kræft] og aktuelt afventede en operation. Det tærede på klagers overskud, at både hendes mand og hendes [familiemedlem] var ramt af kræft. Der fulgte en bekymring med i forhold til dette.

Arbejdsgiver vurderede ud fra klagers præstationer, at hun var fuldt ud effektiv i de timer, hun arbejdede.

3. opfølgning på praktikken

I forbindelse med 3. opfølgning på praktikken, jf. klagers bilag 25, som fandt sted telefonisk den 7. december 2022, fremgår det, at klager gav udtryk for, at hun havde overskredet grænsen for, hvad hun kunne holde til, da hun efter seneste øgning i arbejdstid oplevede en væsentlig forværring i arvæv og armen. Det blev på den baggrund aftalt, at klager gik tilbage til 3 timer x 4 timer om ugen, da det kunne fungere på dette timetal. Da klager havde brug for en restitutionsdag mellem sine arbejdsdage for at undgå forværring af sin kroniske smertetilstand, var klager og den kommunale sagsbehandler enige om, at der ikke længere sås et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdstiden.

Selskabets begrundelse for at fastholde afgørelsen

Danica Pension gør indledningsvist gældende, at selskabet den 28. februar 2023, jf. klagers bilag 5, - efter at klager havde været fraværende fra det brede arbejdsmarked i fem år - var berettiget til at overgå til at foretage en vurdering og træffe afgørelse om klagers generelle erhvervsevne.

Danica Pension bemærker endvidere, at det er den, der rejser et krav, der skal bevise, at vedkommende er berettiget til betaling.

Det er således klager, der skal bevise, at hendes erhvervsevne er nedsat, og at hun af helbreds-mæssige årsager ikke længere er i stand til – bedømt under hensyntagen til sin nuværende tilstand, uddannelse, erhvervserfaring og tidligere virksomhed – at tjene, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, erhvervserfaring og alder.

Danica Pension gør gældende, at klager ikke har løftet denne bevisbyrde.

Danica Pension gør således gældende, at klager med de rette skånehensyn er i stand til at varetage en ansættelse på det brede arbejdsmarked svarende til mindst halv tid.

Danica Pension har i den forbindelse vurderet, at klagers erhvervsevne ikke i tilstrækkeligt omfang er nedsat i forhold til alle erhverv generelt som følge af beskedne gener i venstre arm, venstre side af ryggen samt venstre skulder samt midlertidige gener i form af smerter i højre skulder, forhøjet stofskifte og en psykisk reaktion.

Danica Pension bemærker i den forbindelse, at det ikke fremgår af sagen, hvorvidt klager er højrehåndet eller venstrehåndet. Danica Pension finder imidlertid, at selv hvis klager måtte være venstrehåndet, er hendes generelle erhvervsevne ikke i tilstrækkeligt omfang nedsat i forhold til alle erhverv generelt, da klager alene har beskedne gener i venstre side.

Klager er som følge heraf ikke berettiget til udbetaling ved tab af erhvervsevne eller præmiefritagelse.

Klagers helbredstilstand efter operationen den 19. marts 2018 for begyndende brystkræft

Danica Pension har ved vurderingen af klagers erhvervsevne lagt vægt på, at klagers forløb i forbindelse med operationen for begyndende brystkræft var ukompliceret. Det fremgår af et journalnotat fra [hospital] den 26. februar 2018, jf. klagers bilag 9.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at klager ikke har fået kemoterapi, strålebehandling eller hormonel behandling efter operationen. Det fremgår således af et journalnotat fra [hospital] den 4. april 2018, klagers bilag 10.

Gener i klagers venstre arm, venstre side af ryggen samt skulder

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at klager efter operationen for begyndende brystkræft alene har anført beskedne gener i sin venstre arm, skulder og venstre side af ryggen.

Danica Pension har i den forbindelse lagt vægt på, at der generelt er tale om uspecifikke og primært subjektive gener, der veksler over tid og ikke har karakter af en egentlig varig tilstand. Det fremgår således af et notat fra ... Kommune vedrørende en samtale med klager den 31. maj 2018, jf. bilag B, at klager beskrev skiftende kulde- og varmefornemmelse omkring operationsstedet, hvor hun ligeledes beskrev ømhed. Klager oplyste, at hun ikke blev fulgt hos sin praktiserende læge, og at hun skulle til kontrol på sygehuset et år efter operationen.

Af LÆ 135 af den 13. august 2018, jf. klagers bilag 11, fremgår det, at der stadig bistod genoptræning med lymfødemed af venstre arm samt kontrakturer [skrumpning] af brystmuskulaturen.

Af statusrapporten fra ... den 21. august 2019, jf. klagers bilag 20, er det anført, at klager havde smerter i venstre skulder og bryst som følge af fjernelse af brystet, nedsat kraft i armen samt ømhed og spændinger især ved stræk samt berøring, og at der kunne være forværring ved øget aktivitet. Fysioterapeutens vurdering var, at klager fremstod med et let nedsat fysisk funktionsniveau.

Det fremgår endvidere af statusrapporten ... den 21. august 2019, jf. klagers bilag 20, at nogle ting i fritiden og i hjemmet godt kunne resultere i lette smerter hos klager, men ikke så voldsomme, at hun ikke kunne holde det ud.

Af et kommunalt notat af den 19. marts 2020, jf. bilag B, - to år efter operationen – er klagers forklaring om generne ændret til, at klager oplevede store smerter under armhulen og ned i arret, og at det strammede, hævede op og brændte.

Af et kommunalt notat af den 7. juni 2021, jf. bilag B, fremgår det, at klager havde mange smerter i armen, at det trykkede i armen, og at den føltes hævet, samt at der var smerter ved arret og følelsesløshed fra brystet om mod ryggen.

Det fremgår af et kommunalt notat den 19. juni 2022, jf. bilag B, at der stadig blev beskrevet følgevirkninger i form af smerter i venstre skulder.

Af LÆ 265 af den 25. august 2022, jf. klagers bilag 16, fremgår det, at klager gennem flere år havde haft smerter i nakke/skulder efter operation, som skyldtes muskelspændinger.

Af evaluering af virksomhedspraktik, dateret den 19. januar 2023, jf. klagers bilag 25, fremgår det, at klagers venstre side var følelsesløs om mod venstre side i ryggen, venstre arm hævede, og der var vedvarende smerter i arvævet.

Lymfødem

For så vidt angår diagnosen lymfødem, skal Danica Pension bemærke, at denne tilstand skyldes, at lymfevæsken er blevet forhindret i at løbe fra et ramt område via lymfebanerne til lymfekirtlerne. Når lymfevæsken ikke kan løbe af, siver denne ud i underhuden, og benet/armen/området hæver.

Sekundær lymfødem opstår især efter behandling for brystkræft, hvor armen på samme side hæver op.

Normalt rammes kun armen, benet eller det berørte sted, således at der kommer hævelse.

Der er ingen smerter eller ømhed, men lymfødem er ofte forbundet med tyngdefornemmelse eller ubehag.

Behandlingen kan være kompressionsbehandling hos fysioterapeut.

Danica Pension har lagt vægt på, at klager ikke ses at være udredt for denne tilstand, og at klager ikke ses at have modtaget egentlig behandling for lymfødem.

Nerveskade

For så vidt angår det anførte om en nerveskade i LÆ 265 af den 24. juli 2020, jf. klagers bilag 14, - to år efter klagers operation for begyndende brystkræft – med følger i form af følelsesløshed opad til på venstre side af ryggen, har Danica Pension lagt vægt på, at en nerveskade ikke ses at være omtalt i det lægelige materiale i forbindelse med operationen på grund af begyndende brystkræft den 19. marts 2018, ligesom en nerveskade ikke i øvrigt ses at være dokumenteret af sagens lægelige materiale. Danica Pension bemærker, at en nerveskade ikke udvikler sig over tid.

Klagers højre skulder

Danica Pension har for så vidt angår klagers gener i højre skulder lagt vægt på, at disse var af midlertidig karakter, og at disse gener dermed ikke bidrager til en varig nedsættelse af klagers erhvervsevne.

Det fremgår således af et kommunalt notat af den 20. august 2019, jf. bilag B, at klager oplyste, at det gik bedre med den højre skulder efter, at hun havde holdt den i ro, og at der var tale om en betændt slimsæk.

Det fremgår endvidere af LÆ 265 af den 24. juli 2020, jf. klagers bilag 14, at der i sommeren 2019 beskrevet overbelastningssmerter i højre skulder, og at tilstanden var blevet bedre.

Det fremgår tillige af et kommunalt notat af den 19. juni 2022, jf. bilag B, at der i sommeren 2019 var beskrevet overbelastningssmerter i højre skulder, og at tilstanden var bedret.

Forhøjet stofskifte

Danica Pension har for så vidt angår klagers gener i form af forhøjet stofskifte lagt vægt på, at forhøjelsen var af midlertidig karakter, og at stofskiftet ifølge sagens materiale er normaliseret.

Det fremgår således af et kommunalt notat af den 11. februar 2021 jf. bilag B, at klagers stofskifte så fint ud, og at hun var afsluttet og skulle til kontrol en gang om året.

Det fremgår af LÆ 125 af den 31. august 2021, jf. klagers bilag 15, at klager i 2019 var behandlet for forhøjet stofskifte med radiojodbehandling, og at stofskiftet var nu normalt.

Af et kommunalt notat af den 19. juni 2022, jf. bilag B, fremgår det, at klager havde haft forhøjet stofskifte, og at dette nu var stabilt efter behandling.

Klagers psykiske tilstand

For så vidt angår klagers psykiske tilstand, skal Danica Pension bemærke, at klager ikke ses at være udredt eller behandlet for en psykisk lidelse. Danica Pension har efter forelæggelse for selskabets psykiatriske lægekonsulent vurderet, at klager ikke har en gennemgribende psykisk lidelse.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at det fremgår af LÆ 265 af den 25. august 2022, jf. klagers bilag 16, at prognosen for klagers belastningsreaktion var god, idet den forventedes at kunne forbedres ved eventuel samtaleterapi hos klagers læge.

Danica Pension er opmærksom på, at det af et notat udarbejdet af ... Kommune den 24. maj 2022, jf. bilag B, fremgår, at klagers [familiemedlem] var blevet indlagt, at det kunne gå begge veje, og at klager brugte mange ressourcer på det.

Danica Pension er også opmærksom på, at klager har en kræftsyg ægtefælle, jf. LÆ af den 25. august 2022, klagers bilag 16, hvor det fremgår, at klager har en svært syg ægtefælle, hvilket har givet en langvarig belastningsreaktion.

Danica Pension har forståelse for, at det er belastende at have alvorligt syge familiemedlemmer.

Danica Pension skal dog samtidig bemærke, at en belastningsreaktion som klagers er forbigående. Danica Pension har derfor vurderet, at klagers psykiske tilstand hverken i sig selv eller sammen med klagers øvrige gener har medført en varig nedsættelse af klagers erhvervsevne til mindst halvdelen. Danica Pension bemærker, at private forhold som en ægtefælles sygdom og behov for hjælp kan indgå ved kommunens vurdering og tilkendelse af fleksjob, men at sådanne private forhold ikke i sig selv kan tillægges afgørende vægt, når klagerens generelle erhvervsevne i forhold til en forsikringsdækning skal vurderes. Danica Pension henviser til ankenævnets kendelse i sag nr. 98.950.

Fravær af lægelig behandling

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at klager ikke følges af egen læge eller af andre læger for gener i venstre side af kroppen, men at klager alene har modtaget behandling hos en fysioterapeut periodevis. Klager ses således ikke at have modtaget lægelig behandling for sine gener eller at være lægeligt udredt, selv om der i perioder er beskrevet blandt andet store smerter og en brændende fornemmelse samt lymfødeme.

Det fremgår således af et brev fra ... Kommune af den 28. august 2020 til klager, jf. bilag B, at klager var afsluttet fra sygehuset og færdigbehandlet, og at klager gik til fysioterapeut for nakkesmerter.

Det fremgår endvidere af bilag B, at helbredsindsatserne fortsat var fysioterapi og kontakt til egen læge ved behov.

Ankenævnet *for* Forsikring

27.

101312

Smertestillende medicin

Danica Pension har ligeledes lagt vægt på, at klager alene i begrænset omfang anvender smertestillende medicin, selv om klager mener, at hendes gener er så betydelige, at hendes erhvervsevne er nedsat til halvdelen eller mere.

Det fremgår således af et kommunalt notat vedrørende en samtale med klager den 31. maj 2018, jf. bilag B, at klager ikke benyttede sig af smertestillende medicin.

Af LÆ 265 af den 24. juli 2020, jf. klagers bilag 14, fremgår det, at klager periodevis tog smertestillende medicin.

På samme måde fremgår det af brevet fra ... Kommune af den 28. august 2020 til klager, jf. bilag B, at klager periodevis tog smertestillende medicin.

Klagers genoptagelse af arbejde i egen virksomhed efter operationen den 19. marts 2018

Danica Pension har lagt vægt på, at klager trods de anførte gener var i stand til at genoptage sit arbejde delvist i egen ... virksomhed relativ kort tid efter operation den 19. marts 2018, at hun i sommeren 2018 havde fået det bedre, at hun på dette tidspunkt forventede at komme tilbage i beskæftigelse, og at klager øgede den ugentlige arbejdstid i egen virksomhed i efteråret 2018 og frem til, at virksomheden blev solgt den 3. december 2018.

Det fremgår således af det kommunale notat af den 9. maj 2018, jf. bilag B, at klager startede delvist op den 26. april 2018 – godt fem uger efter operationen den 19. marts 2018 – med nogle få timer om ugen, og at klager forventede at vende tilbage til nuværende arbejdsplads efter endt sygdomsforløb.

Det fremgår endvidere af et kommunalt notat af den 18. juli 2018, jf. bilag B, at klager oplyste, at det gik fremad helbredsmæssigt, at hun ikke hævede så meget under armen mere, at hun kunne bruge den venstre arm mere, at hun ikke blev så træt i armen, og at hævelsen efter bilkørsel klingede af ved hvile.

Det fremgår ligeledes af det kommunale notat af den 18. juli 2018, jf. bilag B, at klager skulle til møde med kommunen den 14. august 2018, da der blandt andet skulle tales om en fornuftig plan for genoptagelse af arbejdet.

Danica Pension har i den forbindelse lagt vægt på, at klager på trods af den helbredsmæssige fremgang tilkendegav overfor kommunen den 15. august 2018 – cirka en måned senere – at hun ønskede en forlængelse af sygedagpengeperioden, og at hendes helbred var blevet dårligere, ligesom klager gav udtryk for, at hun ville rette henvendelse til sin læge med henblik på at få ham til at ændre sin vurdering.

Af et kommunalt notat udarbejdet den 15. august 2018, jf. bilag B, fremgår det således, at den specifikke helbredsattest blev gennemgået, og at klager oplyste, at hun ikke kunne forstå, at sygedagpengene ikke kunne forlænges, når lægen havde skrevet, at han først kunne udtale sig om fuld sygemelding tre måneder senere.

Af et kommunalt notat ligeledes af den 15. august 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klagers ægtefælle rettede telefonisk henvendelse til kommunen og bad om en forklaring på, hvorfor sygedag-

pengene ikke kunne fortsætte, ligesom klagers ægtefælle oplyste, at han og klager ville opsøge lægen på ny, så lægen kunne ændre sin vurdering

Det fremgår af et brev fra klagers egen læge til ... Kommune også den 15. august 2018, jf. bilag B, at lægen forventede klager fuldt raskmeldt seks måneder senere. Af et notat udarbejdet af ... Kommune den 20. august 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klagers læge blev spurgt om, hvordan det kunne være, at han havde ændret sin vurdering i forhold til raskmeldingsperspektivet med to dages mellemrum. Lægen oplyste, at han havde gjort det på grund af henvendelsen fra klager og som følge af lovgivningen, som lægen ikke var enig i.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at klager herefter på trods af den oplyste helbreds-mæssige forværring var i stand til at øge sin arbejdstid. Det fremgår således af et kommunalt notat af den 10. september 2018, jf. bilag B, at planen var, at klager efter den 13. september 2018 ville kunne arbejde et par timer om dagen og gradvist øge.

Af et kommunalt notat af den 13. november 2018, jf. bilag B, fremgår det, at klager oplyste, at hendes arbejdstimer var svingende. Frem til den 30. november 2018, hvor klager og hendes mand havde truffet afgørelse om at afvikle ... virksomheden, var det nok nærmere 8-10 timer ugentligt, hun skulle arbejde.

Klagers beskæftigelse efter operationen den 19. marts 2018

Danica Pension har ligeledes lagt vægt på, at klager efter salget af egen virksomhed ... 2018 ikke ses at have været i beskæftigelse, før end hun den 17. februar 2020 – 14 måneder senere – begyndte i virksomhedspraktik hos [praktiksted1], jf. bilag B.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at der ikke er anført en ændring i klagers helbreds-mæssige forhold, der begrundes, at klager ikke var i stand til at fortsætte med at arbejde efter salget af virksomheden ... 2018.

Danica Pension bemærker i den forbindelse, at klagers egen læge forventede klager fuldt raskmeldt omkring februar 2019, jf. bilag B, hvor det den 15. august 2018 fremgik, at lægen forventede klager fuldt raskmeldt seks måneder senere.

Virksomhedspraktik

Danica Pension har vurderet, at afprøvningen af klager i virksomhedspraktik ikke er retvisende for klagers erhvervsevne.

Danica Pension har lagt vægt på, at klager i sine seks praktikforløb alene er afprøvet i korte perioder og i et begrænset antal timer. Danica Pension henviser i den forbindelse til ankenævnets kendelse 100.333.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at klager ikke ønskede at fortsætte det første praktikforløb hos [praktiksted1], selv om praktikforløbet blev afbrudt af coronapandemien, ligesom flere praktikforløb blev afbrudt efter ønske fra klager på grund af forskellige omstændigheder som det psykiske arbejdsmiljø og sygdom hos klagers [familiemedlem]. På samme måde blev et praktikforløb efter ganske kort tid afbrudt på klagers foranledning, fordi hun havde fundet en anden praktikplads hos en arbejdsgiver, som hun kendte i forvejen.

Praktik hos [praktiksted1] 2020

Det fremgår således af et kommunalt notat af den 19. marts 2020, jf. bilag B, at klager var begyndt i praktik hos [praktiksted1] den 17. februar 2020 12 timer om ugen fordelt over tre dage, og at hun var sendt hjem ligesom alle andre. Af bilag B, fremgår det, at praktikken på grund af coronanedlukningen havde været suspenderet siden medio marts 2020.

Danica Pension har således vurderet, at klager reelt var i praktik hos [praktiksted1] i lidt mere end tre uger 12 timer om ugen fra mandag den 17. februar 2020 frem til onsdag den 11. marts 2020, hvor Danmark lukkede ned på grund af coronapandemien.

Det betyder, at klager var i praktik 36-44 timer (3 uger x 12 timer = 36 timer plus 4-8 timer i uge 11, hvor nedlukningen indtrådte). Det svarer til lidt mere eller mindre end en sædvanlig arbejdsuge på 37 timer.

Danica Pension har også lagt vægt på, at klager ikke var villig til at fortsætte praktikken hos [praktiksted1] ud over den aftalte periode frem til den 15. maj 2020. Det fremgår således af et kommunalt notat af den 23. marts 2020, jf. bilag B, at klager var sikker på, at hun allerede havde bevist sit værd i virksomhedspraktikken, og at hun derfor ikke ønskede, at praktikken blev forlænget ud over den aftalte ramme frem til den 15. maj 2020. Klager mente, at hvis praktikværten ønskede en forlængelse, måtte praktikværten ansætte klager.

Praktik hos [praktiksted2] 2020/2021

For så vidt angår klagers praktik hos [praktiksted2] har Danica Pension lagt vægt på, at klager også i denne praktik blev afprøvet i en begrænset periode, hvor Danmark samtidig var ramt af den anden coronabølge, og hvor store dele af Danmark og mange arbejdspladser lukkede ned.

Det fremgår således af et kommunalt notat af den 7. juni 2021, jf. bilag B, at klager var i praktik hos [praktiksted2] fra den 28. oktober 2020 til den 4. januar 2021 tre dage om ugen i fire timer svarende til 12 timer om ugen. Det fremgår også, at praktikken var sat på standby på grund af Covid-19 og de nye restriktioner, og at praktikstedet desværre ikke havde plads til klager igen.

Danica Pension har på den baggrund vurderet, at klager var i praktik hos [praktiksted2] i maksimalt 96 timer (8 uger x 12 timer = 96 timer). Det svarer til cirka 2,5 uge med en sædvanlig arbejdstid på 37 timer om ugen.

[Praktiksted3] 2021

For så vidt angår klagers praktik hos [praktiksted3], har Danica Pension lagt vægt på, at denne praktik også fandt sted i en begrænset periode. Det fremgår således af et notat udarbejdet af ... den 23. august 2021, jf. bilag B, blandt andet, at praktikperioden var påbegyndt den 14. juni 2021, og at praktikken blev afbrudt den 17. august 2021.

Det fremgår også af det afsluttende praktiknotat af den 7. oktober 2021, jf. klagers bilag 23, at klager havde nået at være i praktik hos [praktiksted3] i, i alt 56,45 timer. Det fremgår endvidere, at disse timer var fordelt på fem uger, og at klager herefter havde afholdt ferie i tre uger. Det fremgår ligeledes, at klager var herefter mødt ind mandag efter ferien, men at hun ikke havde det godt på grund af det psykiske arbejdsmiljø, hvorfor det blev besluttet at afbryde praktikken.

Danica Pension bemærker, at 56,45 timer svarer til halvanden sædvanlig arbejdsuge på 37 timer.

[Praktiksted4] 2022

For så vidt angår klagers praktik hos [praktiksted4] har Danica Pension lagt vægt på, at denne praktik ligeledes fandt sted i en begrænset periode på cirka 8 uger fra den 23. marts 2022 til den 24. maj 2022, jf. et kommunalt notat af den 21. april 2022, jf. bilag B. I denne periode var der fire helligdage i påsken og en helligdag – Store Bededag – hvilket svarer til fem helligdage, hvor det ikke kan antages, at klager var i praktik. Det betyder, at klager var i praktik i cirka syv uger formentlig 12 timer om ugen. Det svarer til 84 timer eller 2,3 arbejdsuge med en sædvanligt timeantal på 37 timer.

Danica Pension har også lagt vægt på, at praktikken ikke blev afbrudt på grund af klagers helbredsmaessige forhold, men fordi klagers [familiemedlem] var syg, og fordi klager ikke følte, at der var struktur på arbejdsopgaverne. Det fremgår af et notat udarbejdet af ... Kommune den 24. maj 2022, jf. bilag B.

[Praktiksted5] 2022

For så vidt angår klagers praktik hos [praktiksted5] fra den 9. august 2022 til den 31. august 2022 har Danica Pension lagt vægt på, at der i denne praktik var tale om et meget kortvarigt forløb.

Det fremgår således af et kommunalt notat af den 31. august 2022, jf. bilag B, at klager startede op i praktikken den 9. august [2022], men at hun var nødsaget til at udskyde opstarten til ultimo uge 33 [den 18.-19. august], da arbejdsredskaberne ikke var på plads grundet ferieafholdelse. Det fremgår også, at klager havde fået kontakt til en anden arbejdsgiver, som hun kendte fra tidligere, og at praktikken derfor blev afbrudt.

Danica Pension bemærker, at det svarer til, at klager var i praktik i cirka 18 timer eller cirka halvdelen af en sædvanlig arbejdsuge på 37 timer.

[Praktiksted6] 2022

For så vidt angår klagers praktik hos [praktiksted6] har Danica lagt vægt på, at klager selv havde fundet denne praktikplads hos en arbejdsgiver, som hun kendte fra tidligere. Danica Pension har vurderet, at afprøvningen af klagers arbejdssevne hos denne arbejdsgiver ikke nødvendigvis skete på et lige så objektivt grundlag som hos en arbejdsgiver, hvor der ikke i forvejen var en relation.

Danica Pension har endvidere lagt vægt på, at det fremgår af en afgørelse truffet af Jobcenter ... den 7. september 2022, jf. bilag B, at klager var bevilliget virksomhedspraktik ni timer om ugen hos [praktiksted6]. Danica Pension bemærker, at det ikke fremgår, hvorfor der alene var tale om en ugentlig arbejdstid på ni timer, ligesom der ikke ses at være en forøgelse af den ugentlige arbejdstid.

Holdingselskab

Danica Pension har tillige lagt vægt på, at klager på trods af de oplyste gener er i stand til at arbejde et uoplyst antal timer i egen virksomhed.

Det fremgår således af CVR – Det Centrale Virksomhedsregister, at klager er direktør i ..., cvr.nr. ..., som hun ejer for 50 pct. vedkommende. Det fremgår også, at selskabets formål er at drive ... Det fremgår også, at selskabet i 2023 havde en egenkapital på 3.809.136 kr. og et overskud på 65.451 kr., jf. bilag C.

Danica Pension har således vurderet, at klager er i stand til at udnytte sin erhvervsevne ved som direktør at drive egen virksomhed. Danica Pension har i den forbindelse vurderet, at klager må anvende et ikke ubetydeligt antal timer på at undersøge blandt andet hvilke værdipapirer, som det er hensigtsmæssigt at investere i – eller sælge – og at klager i den forbindelse i udstrakt grad må benytte sig af en computer med heraf følgende belastning af blandt andet venstre arm.

Fritid

Danica Pension har tillige lagt vægt på, at klager på trods af de oplyste gener i venstre arm, skulder og venstre side af ryggen er i stand til at leve et aktivt liv med huslige opgaver i form af blandt andet madlavning, tøjvask, cykling, hundeluftning, bilkørsel og syning, jf. bilag B. Klager var således i stand til at transportere sig frem og tilbage til et praktiksted på cykel, ligesom klager er i stand til at transportere indkøbte varer i cykelkurven, jf. bilag B, under punktet: 'Min sag', og punktet 2.5 'Hverdag'. Danica Pension har lagt vægt på, at særligt cykelkørsel og transport af varer i en cykelkurv kræver, at cyklisten har kræfter i begge arme og hænder for dermed at være i stand til at holde grebet ligeligt fordelt på cykelstyret.

På samme måde kræver hundeluftning også typisk kræver aktivt brug af begge hænder og arme.

Bilkørsel kræver ligeledes, at føreren af en bil særligt i forbindelse med en akut undvigemanøvre er i stand til at dreje på rattet med begge hænder og med anvendelse af muskler i både højre og venstre arm. Danica Pension bemærker, at det fremgår af bilag B, at det altid er klager, der kører bil, når hun og hendes mand skal på sygehus og familiebesøg mv.

Klager er endvidere i stand til at udføre mere hobbybetonede fritidsaktiviteter som at [håndarbejde], jf. bilag B, hvilket også kræver brug af begge arme og hænder.

Danica Pension finder også af disse grunde, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller mere på grund af beskedne gener i venstre arm, skulder og venstre side af ryggen, idet klager må være i stand til at anvende venstre arm aktivt i forbindelse med erhvervsrettede aktiviteter på samme måde, som hun aktivt anvender venstre arm i forbindelse med huslige aktiviteter og fritidsprægede aktiviteter.

Konklusion

Danica Pension var den 28. februar 2023 berettiget til at overgå til at vurdere og træffe afgørelse om klagers generelle erhvervsevne.

Klagers erhvervsevne er ikke i tilstrækkeligt omfang nedsat varigt i forhold til alle erhverv generelt som følge af beskedne gener i venstre arm, venstre side af ryggen samt venstre skulder samt midlertidige gener i form af smerter i højre skulder, forhøjet stofskifte og en psykisk reaktion.

Klagers virksomhedspraktikker er ikke retvisende for klagers erhvervsevne.

Klager er med de rette skånehensyn i stand til at varetage en ansættelse på det brede arbejdsmarked svarende til mindst halv tid.

Klager er som følge heraf ikke berettiget til udbetaling ved tab af erhvervsevne eller præmiefritagelse.

Danica Pension bestrider, at selskabet skal betale et bidrag til dækning af advokatomkostninger."

Klagerens advokat har i brev af 12/7 2024 til nævnet bl.a. anført:

"Som beskrevet i såvel lægeattest af 25. august 2022 som lægeattest af 16. januar 2023, jf. bilag 16 og 17, har klager både psykisk belastningsreaktion og adskillige problemer med venstre skulder og arm i form af smerter og lymfødeme, hvor venstre arm hæves som følge af skade på lymfekarnerne i armhulen. Klager er ligeledes følelsesløs opad til på venstre side af ryggen som følge af nerveskade i forbindelse med operationen i 2018. Dertil kommer klagers højresidige smerte i skulder, nakke, lænd og hofte. Klagers højresidige gener kan i øvrigt ikke – som selskabet anfører – betragtes som midlertidige, idet smerterne opstod i og er uændret siden 2019. Smerterne vender tilbage selv ved mindre dagligdagsaktiviteter.

...

Det er således vanskeligt at se, hvorledes gener, som ikke alene hindrer en person i at varetage sit arbejde på sædvanlig vis, men også generer og forværres ved udførelse af ganske almindelige hverdagsaktiviteter og daglige gøremål, kan kategoriseres som 'beskedne.'

Selskabets kategorisering af klagers gener er således ikke retvisende for klagers smerteniveau og strider i øvrigt imod de lægelige beskrivelser af klagers helbredstilstand, jf. bilag 9-17.

Det, som selskabet har anført om klagers forløb for begyndende brystkræft, ændrer ikke på det faktum, at klager havde særdeles udbredte forstadier til brystkræft, jf. bilag 10. At selve operationsforløbet var ukompliceret, har således ingen betydning, idet klager, som beskrevet ovenfor, har udviklet betydelige følger efter operationen, som er forværret med tiden.

Klagers følger efter begyndende brystkræft, herunder de nuværende gener i form af smerter og hævelse omkring venstre skulder og overarm, er kroniske og stationære, jf. bilag 16. Der er ikke sket en progression i tilstanden siden operationen i 2018 – tværtimod er tilstanden alene forværret gennem tiden, og der er ingen udsigt til bedring i forhold til klagers funktionsniveau.

Selskabet anfører på side 19 i svarskriftet at lægge vægt på, at der er tale om uspecifikke og primært subjektive gener, der ikke har karakter af en egentlig varig tilstand. Dette bestrides under henvisning til de lægelige akter, hvoraf det netop fremgår, at klagers tilstand er stationær, jf. blandt andet bilag 15.

Selskabet anfører på side 21, at klagers nerveskade med følger i form af følelsesløshed opad til på venstre side af ryggen først anføres i lægeattest af 24. juli 2020, jf. bilag 14, to år efter klagers operation, og at en nerveskade ikke udvikler sig over tid. Det skal herover bemærkes, at klagers skade ikke er opstået over tid, idet klager siden operationen har haft føleforstyrrelser i operationsområdet.

Det fremgår blandt andet af genoptræningsnotat af 7. maj 2018 fra ... genoptræningscenter, jf. bilag 28:

'[Klager] synes, at operationsar har været lang tid om at hele og hun er generet af indskrænket bevægelighed, stramhedsforønmelse ved brug af armen og føler, området under armhulen er fortykket, sådan at armen ikke kan holdes ind til kroppen Operationsområde er ømt og hun bruger

stort set ikke bh og har ikke bestilt protese. Hun synes, ar kan føles varmt og får ondt, hvis hun ligger på maven/venstre side. Der ses indskrænket bevægelighed (ca. 110 gr. flex/100 gr. abd. sin, 170 gr. dex), god muskelstabilitet omkring scapula fraset ved aktivering af m. trap. 3/lat dorsi, arret er ophelet fraset små sårskorper, normal temperatur, let ømhed medialt i arområde ved palpation, ikke markant fortykket under axil sin ift. h. - men SS har konstant bulefornemmelse i dette område og angiver stramhedsfornemmelse i operationsområde sv.t. NRS 5-6 (0-10 skala) ved end range ROM.'

Videre fremgår det af notat af 17. maj 2018, bilag 28, at klageren alene oplevede sparsom bedring i gener og fortsat stor berøringsømhed i bryst- og rygområde, som forværredes i løbet af dagen. Klager oplevede, at området var hævet, uden at der var hævelse at se, og at hudtemperaturen kunne skifte pludseligt.

Det er endvidere noteret i de kommunale akter, selskabets bilag B, at klager den 31. maj 2018 beskrev gener som skiftende kulde- og varmfornemmelse samt ømhed omkring operationsstedet.

Det gøres herefter gældende, at klagers føleforstyrrelser er tilstrækkeligt og løbende dokumenteret.

Selskabet har derudover lagt vægt på, at klager ikke har modtaget egentlig behandling for lymfødeme eller modtaget lægelig behandling for sine øvrige gener. Begge forhold bestrides, idet klager blandt andet på grund af lymfødeme blev henvist til fysioterapi i december 2020, hvor klager har modtaget løbende behandling. Klager har gået til fysioterapi på Klinikken ..., kiropraktor på ... og genoptræning gennem ... Kommune på ... Genoptræningscenter, Plejecenter ... og forløb ved ...

Det skal hertil bemærkes, at lymfødeme ikke kan helbredes, men at generne kan forsøges lindret ved blandt andet kompressionsbehandling hos fysioterapeut. Den relevante behandling for klagers gener som følge af lymfødeme er dermed fysioterapeutbehandling. Det fremgår blandt andet af genoptræningsjournalerne, at klager allerede i 2018 blev indbundet med vævstape, og at hun udførte venepumpeøvelser og lymfe-drænage samt blev vejledt i at elevere armen i løbet af dagen, jf. bilag 28. Klager har således modtaget relevant og løbende behandling siden operationen, og der er ikke yderligere behandlingsmuligheder, hvilket også er anført i lægeattest af 25. august 2022, jf. bilag 16.

For så vidt angår klagers øvrige smertegener, er klager instrueret i afspænding og muskeludspænding. Klager har modtaget kiropraktor- og massagebehandling, hvilket lægen vurderede som relevant behandling. Det er således ikke korrekt, når selskabet anfører, at klager ikke er lægeligt udrædt, idet lægen allerede i 2021 vurderede, at der ikke var yderligere behandling, som kunne forbedre klagers funktionsniveau, jf. bilag 15 og 16. Der har således ikke været udsigt til bedring længe, og på trods af at klager dagligt arbejder med øvelser i hjemmet, kan behandling ikke optimeres yderligere.

Selskabet har desuden lagt vægt på klagers anvendelse af smertestillende medicin. Det er korrekt, at klager, i det omfang det er muligt, forsøger at begrænse forbruget af smertestillende medicin, idet medicinen giver klager udtalte bivirkninger. Klager bliver dårlig og oplever hovedpine og opkast, hvis hun tager smertestillende hver dag i en længere periode og er derfor nødsaget til at holde pauser indimellem.

Ankenævnet *for* Forsikring

35.

101312

Klagers virksomhedspraktik

Selskabet har lagt vægt på, at klager ikke ønskede at fortsætte det første praktikforløb hos [praktiksted1]. Dette forhold bestrides, idet klager ønskede at fortsætte i praktikken, hvilket ikke var muligt. Dette fremgår af selskabets bilag B, s. 24:

'[klageren] nåede kun at være i praktik i 3 uger, da Covid-19 satte sin stopper for dette. Det har ikke været muligt at starte op førend forhåbentlig her i august. Til mødet fortæller [klageren], at hun håber på, hun hører noget fra praktikstedet d.d. [Klageren] vil gerne fortsætte sin praktik, hvis der kan prøves nogle hjælpemidler.' [fremhævet her]

For så vidt angår selskabets vurdering af klagers praktikforløb hos [praktiksted4], skal det hertil bemærkes, at klager oplevede at sidde alene en stor del af tiden, idet andre medarbejdere ofte arbejdede i ... Klager havde således ingen at spørge, hvis hun var i tvivl om noget, og det var ligeledes en udfordring at få fat i nogen pr. telefon. Klager blev ikke informeret og feriefravær, hvilket resulterede i perioder, hvor klager sad uden nogen form for instruktion eller opgaver. Efter drøftelse med klagers jobkonsulent, blev de enige om at afslutte praktikken.

Vedrørende praktikforløbet hos [praktiksted5] har selskabet lagt vægt på, at der var tale om et kortvarigt forløb. Det skal heroverfor bemærkes, at praktikforløbet ikke var holdbart for klager, idet ejeren ikke havde tilstrækkeligt med opgaver til at beskæftige klager. Af den årsag blev forløbet afbrudt.

Selskabet har derudover anført, at der under praktikforløbet hos [praktiksted6] ikke ses at være en forøgelse af den ugentlige arbejdstid. Dette er ikke korrekt, idet der med henvisning til bilag 25 om udvikling af arbejdstid skete en forøgelse i de første 5 uger fra 9 timer ugentligt til 10,5 timer ugentligt. På klagers initiativ blev arbejdstiden senere øget til 12 timer ugentligt, og det blev ligeledes forsøgt at øge arbejdstiden til 13,5 timer pr. uge. Om 3. og sidste opfølgning fremgår følgende af bilag 25, s. 4:

'[klageren] giver udtryk for, at hun oplever at hun har overskredet grænsen for, hvad hun kan holde til, da hun efter seneste øgning i arbejdstid oplever en væsentlig forværring af hendes smerter i arvæv og armen. Vi aftaler på baggrund af ovenstående at [klageren] går tilbage til 3x4 timer om ugen, da det kunne fungere på dette timetal. Da [klageren] har brug for restitutionsdage mellem hendes arbejdsdage, for at undgå forværring af hendes kroniske smertetilstand, er vi enige om, at der ikke længere ses et udviklingsperspektiv i forhold til arbejdstiden.'

Det fremgår således tydeligt af evalueringen, at der er sket en forøgelse af arbejdstiden.

Selskabets påstår, at arbejdsprøvningen hos [praktiksted6] ikke var fuldstændig objektiv.

Hertil må anføres, at der var tale om en stor virksomhed, hvor der var tilstrækkelige arbejdsopgaver for klager, og hvor arbejdsdagen var struktureret som en normal arbejdsdag.

Klager blev ikke taget i betragtning til praktikforløbet på grund af nogen personlig interesse for arbejdsgiveren. Det er således ikke korrekt at hævde, at arbejdsprøvningen hos [praktiksted6] grundet arbejdsgiveren, som klager i forvejen var bekendt med, ikke har været objektiv.

Selskabet har vurderet, at klagers arbejdsprøvning generelt ikke er retvisende for klagers erhvervsevne. Dette bestrides blandt andet under henvisning til, at klager har fulgt alle kommunale

anvisninger, krav og tilbud og har haft et stærkt ønske om at bevare tilknytningen til det ordinære arbejdsmarked.

Klager har været i hele seks praktikforløb, hvoraf det første praktikforløb startede i februar 2020, og det sidste sluttede i december 2022. Klager har været tilknyttet praktik hos [praktiksted1], [praktiksted2], [praktiksted3], [praktiksted4], [praktiksted5], [praktiksted6]. På trods af afbrydelser undervejs i forløbene grundet forværring i klagers helbredstilstand samt coronaepidemien – hvilket i øvrigt ikke kan lægges klager til last – har klager været i reel arbejdsprøvning i mindst 37,5 uge svarende til ca. 9,5 måneder fordelt over en periode på næsten 3 år.

Det sidste afklarende praktikforløb hos [praktiksted6] med arbejdsopgaver i form af [kontorarbejde] har fuldt ud tilgodeset klagers skånehensyn, og klager fik endvidere hjælpemidler i form af stol, hæve-/sænkebord, tastatur og underarmsstøtte til rådighed. Arbejdsprøvningen viste, at klager kunne arbejde 12 effektive timer pr. uge. Det gøres således gældende, at klager har været relevant og tilstrækkeligt arbejdsprøvet.

Holdingselskab

...

Klager anvender ikke, som selskabet anfører, et ikke ubetydeligt antal timer på investering. Tværtimod bruger klager og klagers ægtefælle ganske sjældent tid på at se på aktiemarkedet. Virksomheden er ikke momsregistreret, og der er næsten ingen aktivitet i selskabet.

Revisor bogfører alle bilag, laver årsregnskab og foretager indberetning til Skat og Erhvervsstyrelsen. Klager har til revisor sendt 16 bilag for år 2023, 8 bilag for år 2022, 31 bilag for år 2021, 14 bilag for år 2020, 5 bilag for år 2019. Bilagene indeholder bankkontoudskrifter, investeringsoversigt 1 gang årligt, fondsbekræftigelser og betalingsoversigt.

At klager ejer 50 % af et holdingselskab uden nogen egentlig aktivitet kan således næppe sidestilles med, at klager har en højere funktionsevne, og at erhvervsevnen ikke er nedsat med mindst halvdelen.

Fritid

...

Det må heroverfor bemærkes, at det hviler på urigtige og udokumenterede antagelser, når selskabet anfører, at klager lever et aktivt liv.

Klager anvender netop sin cykel for at aflaste arme og skuldre. Der er mellem 120-200 meter til indkøb, og klager trækker ofte sin cykel hjem. Der var derudover 1,2 km til praktikstedet [praktiksted5], hvilken distance maksimalt tog 5 minutter på cykel.

Klagers hund er en ..., som er en lille hunderace på omkring ... kg. Det er klagers ægtefælle, som sørger for pelsplejen, og indimellem går ægtefællen med på turene og holder snoren, som i øvrigt er en automatisk tilbagetrækkelig hundesnor. Klager har kun i et beskedent – næsten ikkeeksisterende – omfang syet og har således de sidste 5,5 år syet et net om året.

Det må herefter bestrides, at klager lever et 'aktivt liv', ligesom ovenstående er dagligdagsaktiviteter, der ikke på nogen måde er udtryk for en generel erhvervsevne, som kan udnyttes arbejdsmæssigt. Det, som selskabet har anført om klagers fritid, kan således ikke sidestilles med, at klagers erhvervsevne ikke er nedsat til halvdelen eller mindre.

Tværtimod er det dokumenteret ved sagens lægelige og kommunale akter, at klager lider af en række betydelige, erhvervshindrende helbredsgener efter fjernelse af venstre bryst i 2018, ligesom hun efter en længere arbejdsprøvning under iagttagelse af relevante skånehensyn højst kan arbejde 12 timer om ugen.

Klager har dels visse psykiske problemer, dels udtalte smerter i venstre skulder og arm, lymfødem, følelsesløshed opad til på ryggen i venstre side samt højresidige smerter i nakke, lænd, hofte og skulder. Klager lider af en kompleks tilstand af såvel fysisk som psykisk karakter, som tilsammen nedsætter funktionsevnen i højere grad, end hvis de havde været til stede enkeltvis, og i et sådant omfang, at hun alene er i stand til at arbejde 12 effektive timer om ugen."

Selskabet har i brev af 20/8 2024 til nævnet bl.a. anført:

"Helbredstilstand

Det er anført, at klagers tilstand efter operationen for godartede forandringer i venstre bryst alene er forværret. Dette selvom, at træningsnoterne beskriver, at klager oplevede fremgang. Det fremgår blandt andet af notat af 18. juli 2018, at (bilag 28):

'[Klageren] har oplevet god fremgang siden sidst, sådan at hun stort set har normal bevægelighed og bruger armen normalt i funktioner. Hun føler stadig ømhed og hævelse i opererede side/armhule efter kort tids bilkørsel, men smerten/ømheden klinger af i løbet af dagen.

[...]

Der ses let indskrænket ROM sin ift. dex (165 gr. sin/180).'

Videre fremgår det af statusrapport af 21. august 2019 fra ... (bilag 20), at:

'I begyndelsen af forløbet oplever [klageren] en overbelastning som følge af øvelserne for venstre skuldre, hvormed disse blev fjernet. Midtvejs tilføjes dette igen, men med lavere belastning for at undgå overbelastning igen. Denne disposition har den ønskede effekt, da [klageren] fremfor smerter oplevede udvikling i skulderen. Generelt har [klageren] oplevet øget styrke omkring ben og ryg, men også reduktion i den spændthed, hun havde omkring venstre arm.'

og det tilføjes, at klager alene *'fremstår med et let nedsat fysisk funktionsniveau'*.

For så vidt angår lymfødem er der ikke konstateret lymfødem af betydning for klagers generelle erhvervsevne. Der er ikke beskrevet signifikant hævelse/forstørrelse af venstre arm, om end at klager har en subjektiv fornemmelse af hævelse (bilag 28, side 1 og 5). Det bemærkes, at der ikke er oplysninger om, at klager har behov for kompressionsærme, som kan afhjælpe lymfødem.

Det bestrides, at der er holdepunkter for, at der opstod en betydende nerveskade ved operationen

i 2018. For så vidt angår beskrivelsen af følelsesløshed fra brystet mod venstre side af ryggen bemærkes det, at der er tale om begrænsede og ikke erhvervshindrende symptomer, selvom det kan være ubehageligt.

For så vidt angår det anførte om smertegener fremgår det, at nakke-/skuldergenerne skyldes muskelspændinger, og at der ikke er behov for andet end, at klager indimellem ses hos kiropraktor, får massage og er instrueret i afspænding. Der er ikke oplysninger om andre forhold, der kan forklare de af klager oplevede gener i lænd og hofte.

Generne, der i øvrigt er hyppigt forekommende i befolkningen, bygger på klagers oplysninger, og kan ikke i sig selv tages til indtægt for at påvirke klagers generelle erhvervsevne betydeligt.

Det er anført, at klager begrænser indtag af smertelindrende medicin på grund af bivirkninger.

Det bemærkes, at der ikke er beskrevet medicinbivirkninger i de helbredsmæssige oplysninger (bilag 11-17 og 28), ligesom det ikke er understøttet af øvrige oplysninger i sagen. Det bemærkes, at klager har været følelsesmæssigt påvirket af sociale/familiære forhold, herunder ægtefællens kræftsygdom, salg af familievirksomhed, alvorlig sygdom hos klagers [familiemedlemmer] samt dårligt arbejdsmiljø ved forskellige praktiksteder. Særligt ægtefællens sygdom udgør en barriere for klager i forhold til arbejdsmarkedet. Det er forståeligt, at klager har været begrænset af familiens omstændigheder og enkelte praktiksteders arbejdsmiljø. Private omstændigheder kan indgå ved den kommunale vurdering af arbejdsvejen og tilkendelse af fleksjob, men er uvedkommende ved vurderingen af klagers generelle erhvervsevne. Klages praktiserende læge har i øvrigt vurderet, at der er en god prognose, selv ved lavintens behandling i form af samtaler med den praktiserende læge, og at der ikke var varige skånehensyn (bilag 16).

Selskabet fastholder, at klagers helbredstilstand ikke er til hinder for, at klager varetager et relevant ikke-skulderbelastende arbejde over halv tid.

Virksomhedspraktik

Det påhviler klager at dokumentere sit erhvervsevnetab, og klager bærer risikoen, hvis det ikke kan lade sig gøre. Det er klagers risiko, hvis praktikforløbene ikke giver et retvisende billede af klagers muligheder for at arbejde på det brede arbejdsmarked med sine helbedsbegrænsninger.

Klager var tilknyttet kommunalt regi over en længere periode, hvor der blev etableret flere praktikforløb i forsøg på afklaring. Klager varetog [kontoropgaver] og arbejdede med fuld effektivitet uden unormale pauser.

De mange forløb belyser imidlertid ikke klagers muligheder for at varetage et arbejde med rette skånehensyn. Der henvises til, at:

- forløbene hos [praktiksted1] og [praktiksted2] blev afbrudt allerede efter få uger på grund af corona-pandemien
- forløbet hos [praktiksted3] blev afbrudt efter få uger på grund af et dårligt psykiske arbejdsmiljø
- forløbet hos [praktiksted4] efter klagers opfattelse ikke fungerede, blandt andet på grund af mangel på struktur og opgaver, at klager var alene, at klager havde svært ved at finde overskud på grund af ægtefællens sygdom, og forløbet blev afbrudt, fordi klagers [familiemedlem] var syg
- forløbet hos [praktiksted5] blev afbrudt efter meget kort tid, da der ikke var opgaver til at udfylde arbejdstiden.

Det bemærkes, at forløbene ikke blev afbrudt på grund af klagers helbedsmæssig tilstand, eller en forværring heri, men som nævnt af andre årsager.

Klager er senest afprøvet hos [praktiksted6], som klager havde relation til allerede før forløbet (bilag 25). Selskabet er enig i, at det fremgår, at klager øgede arbejdstiden i praktikforløbet. Klager arbejdede kortvarigt 15 timer ugentligt med fuld effektivitet og reducerede til 13,5 timer på baggrund af en oplevelse af at have overskredet sin grænse.

Der var ikke fravær i forløbet.

Der var imidlertid tale om et relativt kort forløb, og klagers muligheder for at varetage andre jobfunktioner end [kontoropgaver] er ikke undersøgt. Klager manglede derudover overskud på grund af ægtefællens og [familiemedlemmets] kræftbehandling, og hun var derfor begrænset af personlige omstændigheder. Forløbet udgør dermed ikke et repræsentativt billede af klagers generelle erhvervsevne.

Det bemærkes, at klager havde lang transport til flere af praktikstederne, hvilket ikke synes at tage hensyn til beskrivelsen af øgede smerter ved kørsel.

Det fastholdes på baggrund heraf og tidligere indlæg, at forløbene ikke har betydning for vurderingen af, om klagers generelle erhvervsevne er nedsat med mindst halvdelen.

Holdingselskab

Selskabet har ikke særlige bemærkninger til det anførte om klagers aktivitet i holdingselskabet, da klagers udsagn kan være svære at efterprøve, men det bemærkes, at kommentarerne ikke siger meget om det bagvedliggende tidsforbrug, som klager anvender i forbindelse med mulige investeringer og formueforvaltning. Klager forvalter en større formue, hvilket ikke stemmer overens med, at der sjældent anvendes tid på midlerne i holdingselskabet."

Nævnet har fået forelagt bilag fra sagen, hvoraf nogle gengives nedenfor. Det fremgår bl.a. af journal fra genoptræning:

Det fremgår bl.a. af den kommunale journal:

"23. marts 2020

...

Under en frivillig telefonisk samtale tilkendegiver [Klageren], at det er hårdt for hende at være i virksomhedspraktikken. Hun får smerter i særligt den ene arm af praktikken og ikke mindst af køreturen til ...

...

23-08-2021...

Praktiksted: [praktiksted 3]

...

[Klageren] har været i praktik ved ... og har oplevet at få det psykisk dårligere. Hun har haft nogle dage, hvor hun er kørt vred fra praktikstedet, da hun oplever, at der er et dårligt psykisk arbejdsmiljø og at omgangstonen ikke er god.

...

24. maj 2022

...

Det vurderes, at [Klageren] stadig er fuldt uarbejdsdygtig, jf. sygedagpengelovens § 7.

Begrundelsen er, at [Klageren] stadig oplever træthed, manglende energi, kvalme og utilpashed, samt hun har smerter i højre skulder og bivirkninger efter fjernelse af brystet i 2018, hvor hun oplever smerter ved arret og er følelsesløs fra brystet om mod ryggen. Derudover fik hun fjernet 5 lymfeknuder, som gør hendes arm føles hævet og det trykker i armen.

Ankenævnet for Forsikring

41.

101312

Borgerens egen vurdering:

[Klageren] fortæller hendes [familiemedlem] igen er blevet indlagt og det kan gå begge veje, dette bruger [Klageren] mange ressourcer på. [Klagerens] mand er startet i ny behandling d. 23.05.2022.

...

Administrativ [kontorarbejde] synes at være særdeles realistisk i forhold til hendes skånehensyn."

Det fremgår bl.a. af LÆ135 af 13/8 2018:

"Diagnose: C. Mammae sin

...

Behandlingstiltag. Ingen hormonel behandling, men der bistår stadig genoptræning med lymfe-ødem af ve.arm, samt kontrakturer af brystmuskulaturen. Udtrætning af ve. arm ganske hurtigt bl.a bilkørsel, let køkkenarbejde med ve.arm.

Behandling er nu genoptræning."

Det fremgår bl.a. af kommunal statusrapport af 21/8 2019:

"Fysioterapeuts vurdering

Ud fra træningsindsatsen vurderes det, at [Klageren] fremstår med et let nedsat fysisk funktions-niveau

...

Sidst i forløbet får [Klageren] spontant problemer med hendes højre skulder. Hun bliver af egen læge opfordret til at holde skulderen i ro i 3 uger, hvorefter tilstanden skal revurderes, hvormed hun fritages for deltagelse de sidste 14 dage af forløbet. Ved kontakt til [Klageren] mistænker hun ikke øvelserne fra træningen som værende årsag, men er dog selv usikker på hvorfor tilstanden er opstået.

...

SKÅNEHENSYN

Fysisk

...

Tung manuel håndtering:

- [Klageren] bør begrænse løft tæt ved krop samt bæring af byrder op til 12 kg markant set over en hel arbejdsdag.
- [Klageren] bør undgå ensidig gentaget arbejde.

Skulder:

- [Klageren] bør undgå belastende arbejdsstillinger med armene ud fra kroppen og under skulderhøjde.
- [Klageren] bør undgå belastende arbejdsstillinger med armene over skulderhøjde.

Pause:

- [Klageren] bør have mulighed for at holde pause efter behov

De fysiske skånehensyn anbefales på nuværende tidspunkt. Oplever [Klageren] bedring på sigt kan enkelte skånehensyn bortfalde eller justeres, men bør altid vurderes af enten læge eller fysioterapeut.

...

Tænkte arbejdsopgaver: Forefaldende administrative opgaver, bogføring, revision, ordre indskriving, fakturer, lønadministration mm."

Det fremgår bl.a. af hospitalsjournalnotat fra endokrinologisk afdeling af 27/11 2019:

"Der er nu T3 domineret tyreotoksikose med svag positiv TRAb og positiv anti TPO. Scintigrafisk ses optagelse i begge sidelapper med varme område kaudalt på venstre side. Patienten føler sig træt men ellers ingen oplagte tyreotoksiske symptomer.

...

Objektiv undersøgelse – standard

...

Ikke oplagt Graves sygdom men tyder nok mest på det."

Det fremgår bl.a. af LÆ125 af 17/6 2020:

"Hun begyndte ultimo februar 2020 i jobafklaringsforløb på ... kontor 3 dage ugentlig i alt 12 timer om ugen, men hun nåede kun at være i gang 3 uger inden hun blev hjemsendt grundet COVID-19-krisen.

Hendes mand har [kræft] og får kemokur og immundæmpende medicin. Han må betragtes som sårbar og i øget risikogruppe, hvis han smittes med COVID-19.

...

Det skønnes forsvarligt, at [klageren] fra midt i august kan genoptage sit jobafklaringsforløb med 3 dage ugentlig i alt 12 timer om ugen under forudsætning af, at de generelle retningslinjer for COVID-19 overholdes, og der ikke sker opblussen af epidemien."

Det fremgår bl.a. af LÆ265 af 24/7 2020:

"Efter operationen har hun dels visse psykiske problemer, men mange problemer med venstre skulder og arm i form af lymfødem - hævelse af venstre arm, som følge af skade på lymfekanalerne i armhulen. Hun har gået til genoptræning. Pga. nerveskade i forbindelse med operationen er hun følelsesløs opad til på venstre side af ryggen.

Der er planlagt rekonstruktion af venstre bryst, men det er udsat til næste år.

Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning. Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofte.

Hun tager periodevis smertestillende medicin.

Hun har i mange år sammen med sin ægtefælle drevet stor ... virksomhed i ... med mange ... , og hun har deltaget i den daglige drift både med fysisk arbejde i ... forretning samt [kontorfunktion].

Jeg har nu henvist hende til yderligere fysioterapi.

Ankenævnet for Forsikring

43.

101312

...

Der er skånebehov, hvad angår skulderbelastende arbejde. Dette gælder også monotont arbejde ved PC, som hun jo har været beskæftiget med. Hun er meget glad for at arbejde med ...

Hun håber, at arbejdstiden gradvist kan øges, men aktuelt mener hun ikke, at hun kan klare mere end 12 timer ugentlig.

Ud fra en samlet vurdering skønnes det ikke realistisk, at hun kan generhverve fuld arbejdstid."

Det fremgår bl.a. af rehabiliteringsteamets indstilling af 20/8 2020:

"Indstilling: Et nyt jobafklaringsforløb

...

Begrundelse: [Klageren] vurderes fortsat helt eller delvist uarbejdsdygtig grundet mén efter brystkræft og kan derfor ikke varetage et arbejde på ordinære vilkår. Sygedagpengelovens § 7 vurderes opfyldt.

...

Virksomhedsrettede aktiviteter

...

Ingen gentagende bevægelser Ingen tung løft

Varierende arbejdsstilling

Behov for små pauser

Hjælpemidler som hæve/sænkebord, god stol,

Disse ting skal overholdes, så praktikken bliver retvisende."

Det fremgår bl.a. af evaluering af afbrudt virksomhedspraktik af 12/4 2021:

"Virksomhed - kontaktperson

[Praktiksted2]

...

Skånehensyn:

- Mulighed for pauser efter behov. ([Klageren] skal i pauserne strække sig og lave øvelser for nakke og skuldre).

- Corona forholdsregler i forbindelse med højrisikogrupper: I forbindelse med virksomhedspraktikken var anbefalingen, at man anvender barrierer, fx mundbind, når det ikke er muligt at holde 2 meters afstand til andre mennesker. I mindre kontorer, hvor der ikke er gennemstrøm af kunder/udefrakommende vil risikoen være minimal.

- Husk udluftning.

...

Praktikperiode

28. okt. 2020 – 4. jan. 2021 virksomhedspraktikken blev suspenderet på grund af Coronarestriktionerne. [Klageren] havde forståeligt nok ikke mod på at fortsætte, da hende mand var i højrisikogruppen på grund af svær sygdom.

Da Coronarestriktionerne blev ophævet, havde praktikvirksomheden ikke mulighed for at tage [Klageren] ind i virksomhedspraktikken igen, da man havde ansat nye medarbejdere. Der var ikke fysisk plads til [Klageren] på hverken kontoret i ... eller i ...

...

Arbejdsopgaver/evne til at varetage arbejdsopgaver/udvikling

[Klageren] udfører ... opgaver og almindelige kontoropgaver. Hun laver ...

[Klageren] er absolut meget tilfreds med opgaverne.

[Klageren] er i det hele taget glad for at være i virksomhedspraktikken. Hun oplever nogle smerter i skulderen, men 'hellere det end at blive skør i bolden af at være derhjemme'. Det betyder uden tvivl mentalt meget for [Klageren] at være i en virksomhedspraktik med stimulerende opgaver.

...

Det er karakteristisk for [Klageren]s smerter, at de i styrke er forskellige fra dag til dag. Smerterne kan også sidde placeret lidt forskelligt, men mest i skulderen, arret (der nogle gang hæver), armhule og skulder. Hun kan ikke se en sammenhæng mellem arbejdsopgaverne og smerterne. Smerterne i forbindelse med køreturen varierer, og der er stor forskel på, hvor meget det påvirker hende.

...

Arbejdstid/udvikling af arbejdstid

Fra starten havde [Klageren] 12 timer pr. uge med ligelig fordeling på tre hverdage, 11:00 – 15:00. Hun tager ofte en time mere, når overskuddet er til det.

Der var stor fleksibilitet i placeringen af mødedagene. Dog var det aftalt, at hun skulle være i virksomhedspraktik om onsdagen, hvor kontoret i ... er åbent.

[Klageren] har en uge prøvet at have 3 praktiktage i træk. Det gik ikke. Hun oplevede flere symptomer. Hun fik hovedpine og kunne vanskeligt se, hvad der stod på papirerne. Hun fik på andendagen ondt i skulderen, ondt i arret og ondt under armhulen.

[Klageren] er nogle gange i virksomhedspraktik to dage i træk, og det går an.

Vi aftaler en meget forsigtig øgning, da vi ikke vil øge smertepåvirkningen. Det aftales, at [Klageren] om onsdagen som et forsøg fast tager fem timer = 13 timer pr. uge. [Klageren] mærker efter om smerterne derved øges, og i det tilfælde afbrydes forsøget øjeblikkeligt.

...

Da de to virksomhedspraktikker har været kortvarige, er det ikke muligt at afgøre sikkert, om [Klageren] eventuelt kunne øge mødetiden udover de sporadiske forsøg med en ekstra time på dage, hvor [Klageren] havde overskud til det. Det var aftalt, at hun skulle afprøve at have 13 timer fast pr. uge, men vi nåede ikke at afprøve dette i praksis.

Det er undertegnede vurdering, at [Klageren] bør have en virksomhedspraktik, der reelt kommer til at løbe mindst 13 uger, for at vi kan afklare [klagerens] arbejdskapacitet nærmere."

Det fremgår bl.a. af LÆ125 af 31/8 2021:

"Der er problemer med lymfeafløbet -lymfødem med hævelse af venstre overarm og indskrænket bevægelighed. Hun anfører følelsesløshed opad til på ryggen i venstre side. Hun føler sig noget træt. Der er netop taget diverse blodprøver, som ikke umiddelbart giver nogen forklaring på trætheden. Der er normal blodprocent og infektionstal. Ikke tegn på vitaminmangel. Hun lever sundt og fornuftigt. I 2019 behandlet for forhøjet stofskifte med radiojodbehandling. Stofskiftet er nu normalt.

Pga. lymfødem af venstre arm blev hun december 2020 henvist til fysioterapi. I forbindelse med hendes sygdom er der sket store ændringer i parrets tilværelse. Ægtefællen har fået konstateret

[kræft]. Parret havde tidligere stor ... virksomhed i ... med flere afdelinger og en meget travl og hektisk hverdag, hvor hun stod for det administrative med ... , udover at hun deltog i den praktiske drift.

Hun har lige været i en uheldig arbejdsprøvning i et ... firma 12-15 timer ugentligt. Hun anfører, at arbejdsmiljøet var meget dårligt, og der var hele tiden stor udskiftning blandt medarbejderne. Hun ophørte efter 6-7 uger. Det har alt i alt påvirket hende psykisk. Hun anfører selv, at hun har gode kompetencer indenfor [kontoropgaver], da hun som anført, selv tidligere har styret sit eget firma.

...

Umiddelbart skønnes der ikke at være yderligere behandling, som kan forbedre [Klagerens] funktionsniveau. Tilstanden skønnes stationær. Der er formentlig kroniske og varige skånehensyn i forhold til fysisk arbejde pga. følge efter brystfjernelse."

Det fremgår bl.a. af afsluttende praktiknotat fra praktiksted 3 af 7/10 2021:

"Praktikperiode: 14-06-2021- 01-10-2021

Praktikken bliver afbrudt den 17-08-2021 efter 10 ugers praktik, hvoraf [Klageren] afholdt ferie i uge 29,30 og 31. [Klageren] nåede at være i praktik i ca.6 uger.

...

Skånehensyn:

- Mulighed for pauser efter behov. [Klageren] skal i pauserne strække sig og lave øvelser for nakke og skuldre pga. smerter i arm og skuldre.

Arbejdsopgaver:

[Klageren] udfører [kontoropgaver].

...

Helbred:

[Klageren] oplever senfølger pga. kræften og får smerter ud i armen og skulderen, når hun arbejder. Smerterne forværres når hun laver noget, bl.a. kontorarbejde. [Klageren] er opmærksom på at skifte arbejdsstillinger og opdager det ofte, når det begynder at gøre ondt i armen og skulderen. Herefter reagerer hun på, det ved at rejse sig og gå lidt rundt. Hun går udenfor og går lidt rundt udenfor.

Venstre arm hæver en del ved aktivitet og smerter i højre skulder. [Klageren] har prøvet at skifte arbejdsstillinger og hviler armen på armlænet, hvilket har afhjulpet smerterne i skulderen en smule. Det afhjælper dog ikke hævelsen, som er en bivirkningen efter hendes kræftforløb.

[Klageren] er ikke så god til mærke efter, hun mærker først efter, når hun har fået smerter. Vi drøfter, at hun evt. afholder flere planlagte pauser, for at holde smerteniveauet nede.

...

Arbejdstid:

Uge 24: 1 x 4 timer, 2 x 4½ time – 13 timer i alt (Med pause 14,25 timer)

Uge 25: 1 x 4 timer, 1x 4½ timer. En sygedag. 8½ time i alt (med pause 9 timer)

Uge 26: 1x4 ,15 timer, 2 x 4½ timer. 12,45 timer i alt (13,45 timer)

Ankenævnet *for* Forsikring

46.

101312

Uge 27: 3 x 4½ timer – 13,5 i alt.

(15,5 timer)

Uge 28: 2 x 4½ timer i alt 9 timer en sygedag.

(9 timer)

Uge: 29,30,31 Ferie

Uge 32: [Klageren] når at møde ind mandag, men har det ikke godt pga. det psykiske arbejdsmiljø, hvorfor det bliver besluttet, at afbryde praktikken.

...

Effektivitet og kvalitet:

[Klageren] arbejder 100% effektivt i forhold til opgaveløsning. Der hvor hun ikke arbejder effektivt, er hvor hun oplever, at der ikke er arbejdsopgaver hun kan gå i gang med, da hun ikke har fået udleveret arbejdsopgaver.

...

Konklusion:

Efter ca. 6 ugers praktik, afbryder vi i samarbejde med sagsbehandler, [Klageren] og ut. Praktikken, da [Klageren] får det psykisk dårligt af at være på praktikstedet. [Klageren] udtaler, at dette opdagede hun først rigtigt, da hun var stoppet på praktikstedet, hvor meget det havde påvirket hende psykisk."

Det fremgår af LÆ265 af 25/8 2022:

"Hvilke diagnoser har pt.:

Pt. har følger efter fjernelse af ve. bryst på grund af brystkræft. Følgerne viser sig i form af smerter og hævelse omkring armhule på ve. side samt smerteudstråling til ve. arm.

Lymfeødem. (væskeudtrækning i ve. armhule samt ned i overarm.

Pt. har desuden smerter i lænderyggen. Ingen udstråling til benene.

Pt. har gennem flere år haft smerter i nakke/skulder efter operationen som skyldes muskelspændinger. Modtager indimellem kiropraktor behandling samt massage behandling for dette.

D.d. beretter pt. om hævelse i hændernes led samt i håndled som hun ikke har fået undersøgt hos læge tidligere. Beskriver at der er udviklet små knuder omkring fingrenes yderled.

Objektivt ses ingen hævelse eller rødme men omkring yderled på begge hænder palperes små gigtlignende knuder. Pt. udredes derfor med bl. pr. udredning i dag som vi afventer svar på.

Belastningsreaktion. Pt. har psykisk belastningsreaktion på grund af kronisk svær sygdom hos ægtefælle der har [kræft]. Der ikke udsigt helbredende behandling men kun livsforlængende kemo-terapi.

Der ønskes beskrevet undersøgelser og behandlingsmuligheder: I forhold til lymfeødem og hævelse i OE har pt. fået fysioterapeutisk behandling og der er ikke yderligere behandlingsmuligheder her. I forhold til smerter instrueres pt. i afspænding og muskeludspændning. Dette med henblik på at lindre muskelspændinger i området omkring nakke/skulder på begge sider.

...

Prognosen for følger efter brystkræft er dårlige idet der ikke er sket progression i tilstanden gennem de sidste 4 år. De nuværende gener i form af smerter og hævelse i omkring ve. skulder/overarm er kroniske og stationære. Der er ikke udsigt til bedring i forhold funktionsniveauet. Generne generer ved bilkørsel ved alm. Huslige pligter som rengøring, støvsugning, gulvask, madlavning med videre i hjemmet. Alt belastning af ve. arm giver smerter samt udtrætningsfænomener også kognitivt. Dette viser sig ved i form af kortluntethed og stor øget træthed.

Klimaforandringer som varme kan give smerte forværring og hævelse.

Pt. arbejder dagligt med øvelser hjemme og kan ikke optimere behandlingen yderligere.

Belastningsreaktion:

Prognosen for denne er god idet det forventes at kunne bedres ved evt. samtaleterapi her i klinikken. Naturligvis vil belastningen forsat være der indtil pt. ægtefælle afgår ved døden.

Midlertidige skånehensyn: Pt. har brug for mentale skånehensyn på praktik eller arbejdssted i form af overskuelige opgaver en opgave af gangen. Skal skånes fra psykiskbelastende opgaver. Skal ikke udsættes for konflikter med kollegaer eller evt. kunder med videre.

Varige skånehensyn er alt belastning af ve. nakke/skulder. Desuden rygbelastende arbejde. Pt. har brug nedsat arbejdstid på grund af udtrætnings fænomener både iform af smerteforværring og hævelse samt psykologisk udtrætning."

Det fremgår af LÆ265 af 16/1 2023:

"Efter operationen har hun dels visse psykiske problemer, men mange problemer med venstre skulder og arm i form af lymfødeme - hævelse af venstre arm, som følge af skade på lymfebanerne i armhulen. Hun har gået til genoptræning.

Pga. nerveskade i forbindelse med operationen er hun følelsesløs opad til på venstre side af ryggen.

Der var planlagt rekonstruktion af venstre bryst, men har sagt nej.

Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning.

Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofte. Hun tager periodevis smertestillende medicin.

...

Hun har været i jobafklaringsforløb på ... kontor 3 dage ugentlig af 4 timer, men hun nåede kun at være i gang i 3 uger, inden hun blev hjemsendt grundet covid-19-krisen.

Derefter været [praktiksted2]. 5-6 uger 2021, 5-6 uger lukket grundet corona.

[Praktiksted 3]

forår 2022 [praktiksted 4] i ... , der var ikke noget at lave, [praktiksted 5] aug 22. fandt [Praktiksted 6] hvor er stadigvæk på 12 timer, er blevet lovet et job der. Har der prøvet at gå op i tid hvilket ikke var muligt, da orkede hun intet hverken på job eller hjemme.

Der er skånebehov, hvad angår skulderbelastende arbejde. Dette gælder også monotont arbejde ved PC, som hun jo har været beskæftiget med".

Af evaluering af virksomhedspraktik 6 af 19/1 2023 fremgår bl.a.:

"Skånehensyn:

Venstre side følelsesløs om mod venstre side i ryggen, samt at venstre arm hæver, der er vedvarende smerter i arvæv.

Derudover psykisk belastningsreaktion og deraf skrøbelighed.

...

Praktikperiode:

12. september - 9. december 2022

Praktikken er forlænget som vedligeholdende praktik frem til afklaring på Rehabiliteringsmøde.

...

1. opfølgning:

...

Af [klagerens] logbogsark fremgår det tydeligt at hun trives med de opgaver hun udfører, da hun scorer 4-5 på arbejdsopgaverne. [Klageren] har fået stillet kontorstol, mousetrapper og armstøtter til rådighed fra Jobcenteret, det fungerer rigtig godt og er en stor hjælp for [Klageren] i forhold til at skåne sin arm bedst muligt.

...

2. opfølgning:

...

Af [klagerens] logbogsnotater fremgår det, at hun fortsat trives rigtig godt med arbejdsopgaverne, men hun har været udfordret på helbredsfronten da hun i længere tid har haft mave og rygsmerter, det bekymrer [Klageren] og hun afventer pt. en scanning. Herudover har og er [Klageren] fortsat psykisk udfordret af, at hendes [familiemedlem] for nylig har fået konstateret [kræft] og aktuelt afventer en operation, det tærer på [klagerens] overskud at både hendes mand og [familiemedlem] er ramt af kræft og den bekymring der følger med i forhold dette.

3. opfølgning:

[Klageren] trives fortsat rigtig godt med arbejdsopgaverne, hun har de seneste uger vekslet mellem at arbejde med bogføringsopgaver og udarbejdet breve med varsling og beregning af huslejestigninger, som hun har gennemgået med arbejdsgiver. [Klageren] har på ingen måde udfordringer med de arbejdsopgaver hun løser, [Klageren] trækker på sin erfaring og trives i at arbejde selvstændigt med opgaverne.

...

Arbejdstid:

Arbejdstiden startede på 3x3 time pr. uge hvortil der skulle indregnes 15-25 minutters pause pr. fremmøde, vi har løbende drøftet og aftalt udvikling af arbejdstiden, som var oppe på 3x4,5 time plus 3x30 minutters pause pr. uge, da [Klageren] måtte sande, at hun havde overskredet grænsen for, hvad hun kunne præstere, da hun oplevede en væsentlig øgning af smerter og hævelse i armen.

[Klageren] fungerer på en arbejdstid på 3x4 timer plus 3x30 minutters pause, hvilket giver et fremmøde på 3x4,5 time alt 13,5 timer pr. uge.

...

Faglig konklusion:

Det vurderes at der i denne praktik har været tale om et rigtig godt match mellem [Klageren], virksomheden og de aftalte arbejdsopgaver og det vurderes at skånehensynene har været fuldt imødekommet."

Det fremgår bl.a. af Jobcenterets brev af 8/3 2023:

"Vi har afgjort, at du er berettiget til fleksjob med virkning fra den 09.03.2023.

...

Funktionsniveauet er varigt påvirket af de oplyste følgevirkninger efter behandlingsforløbet efter kræftsygdommen. Behandlingsmulighederne er for nuværende udtømte. Der er varige skånehensyn.

...

Vi vurderer, at din aktuelle arbejdsevne er begrænset til en arbejdstid på 13,5 time ugentligt med en effektiv arbejdstid på 12 timer pr. uge, da der afholdes 30 min. pause pr. arbejdsdag. Derfor mener vi, at det giver mening at tilbyde dig et fleksjob."

Det fremgår bl.a. af sundhedskoordinators besvarelse vedrørende klageren af 19/6 2022:

"[Klageren] er i 2. jobafklaringsforløb, og der beskrives stadig følgevirkninger efter behandlingsforløb for brystkræft. Disse i form af smerter i venstre skulder, øget træthedsfølelse og psykiske problemer. Har gennemgået genoptræning.

...

Svarende til

højre skulder er der i sommer 2019 beskrevet overbelastningssmerter tilstanden er bedret, jf. l. 265. Har fået lymfødembehandling ved fysioterapeut ift. venstre arm. I statusattest fra august 2021 beskrives fortsat øget træthedsfølelse, blodprøveudredning fra egen læge uden påviselig sygdom. Har gode kompetencer indenfor [kontoropgaver]. Har haft forhøjet stofskifte, dette er stabiliseret nu, efter behandling. Til samtalen fortæller [Klageren], at hun aktuelt har nogle hjemlige belastninger, herunder at der hos ægtefællen er konstateret opblussen af kendt [kræft], og hun er tilbuddet at komme i forskningsprojekt ang. behandling. Hendes [familiemedlem] er også sygdomsramt.

Dog ønsker [Klageren] at komme i praktik, for at have noget andet at tænke over og få noget socialt.

...

[Klageren] har i nogle uger haft tendens til hævelse af flere fingre på begge hænder. Har ikke været til læge med det. Aftaler at såfremt det ikke bliver bedre når der er gået 14 dage, da anbefales [Klageren] at få tid ved egen læge."

Det fremgår bl.a. af brev fra kommunen af 28/8 2020:

"[Klageren] oplyser, at hun er afsluttet fra sygehuset og er færdig behandlet. [Klageren] oplever, at hun får forværring af lymfødemet ved almindelig arbejde, køre bil eller det varme vejr vi har oplevet på det sidste. Hævelsen går over dagen efter.

[Klageren] behandles ved en fysioterapeut da det lindrer hendes nakke og skuldersmerter. [Klageren] har fået nogle øvelser fra fysioterapeuten som hun laver hver dag.

Teamet anbefaler [Klageren] at kontakte kommunens forløbskoordinator i forhold til øvelser.

SKÅNEBEHOV:

Ingen gentagende bevægelser

Ingen tung løft

Varierende arbejdsstilling

Behov for små pauser

Hjælpemidler som hæve/sænkebord, god stol,

Disse ting skal overholdes, så praktikken bliver retvisende."

Det fremgår af forsikringsbetingelserne:

"§§ 18-24 Løbende ydelser

§18 Hovedbetingelse for dækning

Ret til erstatning er betinget af, at såvel 'den helbredsmæssige erhvervsevne' som 'den økonomiske

Erhvervsevne' er nedsat i dækningsberettiget omfang.

Stk. 2

Aftalen dækker tab af den generelle erhvervsevne. Men så længe der er realistisk udsigt til, at forsikrede vil kunne vende tilbage på fuld tid i sin hidtidige stilling eller i et andet tilsvarende job, vil SEB Pension i en midlertidig periode i stedet bedømme erhvervsevnetabet i forhold hertil. Det er SEB Pension, som afgør, hvornår der ikke længere er realistisk udsigt til, at forsikrede vil kunne vende tilbage på fuld tid i sin hidtidige stilling eller i et andet tilsvarende job, og dermed hvornår SEB Pension vil overgå til at foretage en vurdering af den generelle erhvervsevne.

§ 19 Den helbredsmæssige erhvervsevne

Den helbredsmæssige erhvervsevne er nedsat, når den forsikrede af helbredsmæssige årsager ikke længere er i stand til – bedømt under hensyntagen til forsikredes nuværende tilstand, uddannelse, erhvervserfaring og tidligere virksomhed - at tjene, hvad der i samme egn er almindeligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, erhvervserfaring og alder.

Bedømmelsen af den helbredsmæssige erhvervsevne skal således ikke ske i forhold til forsikredes hidtidige indtægt eller stilling.

Stk. 2

Den forsikredes helbredsmæssige erhvervsevne vurderes generelt i forhold til alle erhverv, man med rimelighed kan forlange, at forsikrede skal påtage sig - herunder også erhverv som eventuelt måtte forudsætte omskoling. Dette gælder, selv om forsikrede ikke er omskolet.

Stk. 3

Den omstændighed, at forsikrede tilkendes sociale ydelser fra det offentlige, som f.eks. fleksjobtilskud eller førtidspension, er ikke dokumentation for en bestemt nedsættelse af den helbredsmæssige erhvervsevne.

§20 Den økonomiske erhvervsevne

Den økonomiske erhvervsevne er nedsat, når forsikrede af helbredsmæssige årsager faktisk tjener mindre end den seneste pensionsgivende løn ekskl. arbejdsmarkedsbidrag, som virksomheden har oplyst til SEB Pension inden erhvervsevnetabets opståen. SEB Pension kan, hvis forholdene tilsiger det, dog ud fra en konkret vurdering beslutte at anvende et andet beløb som udtryk for forsikredes fulde økonomiske erhvervsevne."

Nævnet har fået forelagt årsrapport for 2023 for klagerens holdingselskab.

Nævnet udtaler:

Klageren – som er født i 1960'erne og kontoruddannet – fik i 2018 konstateret brystkræft, og hun fik ved operation fjernet det ene bryst samt 5 lymfeknuder i venstre arm. Klageren ansøgte om udbetaling ved tab af erhvervsevne og præmiefritagelse den 16/11 2018. Forud for sygemeldingen var klageren ansat som administrativ leder i egen virksomhed, som hun solgte den 3/12 2018. Selskabet har udbetalt midlertidige ydelser og ydet præmiefritagelse fra den 1/12

2018 og frem til den 31/3 2023, hvor selskabet stoppede ydelserne med henvisning til, at klagerens generelle erhvervsevne ikke var nedsat med mindst halvdelen. Klageren ønsker fortsat dækning og dækning af advokatomkostninger. Selskabet har afvist udbetaling af ydelser og præmiefritagelse efter den 1/4 2023 samt dækning af advokatomkostninger, idet kravet ikke har et omfang eller kompleksitet, som har gjort advokatbistand nødvendigt.

Klageren var i virksomhedspraktik hos praktiksted 1 med en ugentlig arbejdstid på 12 timer fra den 17/2 2020 og ca. 3 uger frem, hvor hun blev hjemsendt på grund af COVID-19 pandemien. Fra den 28/10 2020 til den 4/1 2021 var hun i praktik hos praktiksted 2 med en ugentlig arbejdstid på 12 timer. Klageren var i praktik hos praktiksted 3 fra den 14/6 2021 til den 17/8 2021 med en ugentlig arbejdstid på mellem 8,5 og 13,5 timer. Fra den 23/3 2022 til den 24/5 2022 var klageren i praktik hos praktiksted 4. Det var aftalt, at klageren skulle opstarte i praktik hos praktiksted 5 den 9/8 2022, men grundet usikkerhed om mængden af arbejdsopgaver opstartede hun den 12/9 2022 i praktik hos praktiksted 6 med en ugentlig arbejdstid, som endte på 13,5 timer. Klagerens arbejdsopgaver bestod i alle virksomhedspraktikkerne af kontoropgaver. Klageren fik den 8/3 2023 tilkendt fleksjob til en ugentlig arbejdstid på 13,5 timer med effektiv arbejdstid på 12 timer pr. uge.

Klageren har anført, at hendes erhvervsevne er nedsat i et dækningsberettigende omfang, idet hun maksimalt kan arbejde 12 timer om ugen med skånehensyn. Klageren har anført, at det er lægeligt dokumenteret, at hun har gener i form af psykisk belastningsreaktion, følger efter brystkræftforløb – herunder smerter i venstre skulder, arm og øverste del af ryggen, hævelse af venstre overarm, indskrænket bevægelighed, øget træthed og følelsesløshed i ryggen i venstre side. Klageren har anført, at hendes højresidige smerter i skulder, nakke, lænd og hofte ikke kan anses som midlertidige, idet disse opstod i 2019 og har været uændrede lige siden. Alle behandlingsmuligheder er udtømte, og yderligere behandlinger vil kun være af bevarende eller lindrende karakter. Klageren har anført, at hun har gennemgået et omfattende kommunalt arbejdsprøvningsforløb, hvor hun er blevet arbejdsprøvet inden for et ethvert relevant erhverv, og at hun ikke er i stand til arbejde mere end 12 timer ugentligt. Klageren har anført, at hun

således opfylder både det helbredsmæssige og det økonomiske kriterium i forsikringsbetingelserne, idet hun ikke er i stand til at tjene mere end halvdelen af sin hidtidige indtjening eller varetage et arbejde i større omfang end halvdelen af normal arbejdstid i ethvert erhverv. Klageren har anført, at al belastning af venstre arm giver smerter, træthed og kortluntethed.

Selskabet har anført, at klageren med de rette skånehensyn vil være i stand til at varetage et arbejde på det brede arbejdsmarked svarende til mindst halv tid, og at hendes generelle erhvervsevne ikke i tilstrækkeligt omfang er nedsat, idet hun har beskedne gener i venstre arm, venstre side af ryggen og venstre skulder samt midlertidige gener i form af smerter i højre skulder, forhøjet stofskifte og psykisk reaktion. Selskabet har anført, at klagerens kræftforløb var ukompliceret, og at hun ikke fik kemoterapi, strålebehandling eller hormonelbehandling. Selskabet har anført, at hendes gener i venstre arm, ryg og skulder er uspecifikke, primært subjektive, veksler over tid og ikke har karakter af en egentlig varig tilstand. For så vidt angår diagnosen lymfeødem, har selskabet anført, at klageren ikke er udredt for denne tilstand. Selskabet har anført, at klageren også har været påvirket af alvorligt syge familiemedlemmer. Selskabet har anført, at klageren ikke er fulgt af egen læge eller andre læger for gener i venstre side af kroppen, at hun alene periodevis har modtaget behandling hos en fysioterapeut, og at hun kun i begrænset omfang anvender smertestillende medicin. Selskabet har anført, at arbejdsprøvnin-gen af klageren ikke er retvisende, idet hun kun er blevet prøvet i korte perioder og i et be-grænset antal timer. Selskabet har anført, at flere af praktikforløbene blev afbrudt på ønske fra klageren på grund af eksempelvis det psykiske arbejdsmiljø og sygdom hos klagerens familie-medlemmer. Selskabet har også anført, at klageren på trods af sine gener har været i stand til at arbejde i et ikke oplyst antal timer i egen virksomhed.

Det fremgår bl.a. af kommunal statusrapport af 21/8 2019, at klageren "bør undgå ensidig gen-taget arbejde. Skulder: - [Klageren] bør undgå belastende arbejdsstillinger med armene ud fra kroppen og under skulderhøjde. - [Klageren] bør undgå belastende arbejdsstillinger med arme-ne over skulderhøjde. Pause: - [Klageren] bør have mulighed for at holde pause efter behov".

Det fremgår bl.a. af LÆ265 af 24/7 2020, at "Efter operationen har hun dels visse psykiske problemer, men mange problemer med venstre skulder og arm i form af lymfødem - hævelse af venstre arm, som følge af skade på lymfebanerne i armhulen. Hun har gået til genoptræning. Pga. nerveskade i forbindelse med operationen er hun følelsesløs opad til på venstre side af ryggen. ... Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning. Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofte. Hun tager periodevis smertestillende medicin ... Ud fra en samlet vurdering skønnes det ikke realistisk, at hun kan generhverve fuld arbejdstid".

Det fremgår bl.a. af evaluering af afbrudt virksomhedspraktik fra praktiksted 2 af 12/4 2021: "**Skånehensyn:** • Mulighed for pauser efter behov. ([Klageren] skal i pauserne strække sig og lave øvelser for nakke og skuldre). • Corona forholdsregler i forbindelse med højrisikogrupper: ... virksomhedspraktikken blev suspenderet på grund af Coronarestriktionerne. ... [Klageren] udfører ... opgaver og almindelige kontoropgaver. ... Det er karakteristisk for [Klageren]s smerter, at de i styrke er forskellige fra dag til dag. Smerterne kan også sidde placeret lidt forskelligt, men mest i skulderen, arret (der nogle gang hæver), armhule og skulder. Hun kan ikke se en sammenhæng mellem arbejdsopgaverne og smerterne. ... Fra starten havde [Klageren] 12 timer pr. uge ... Det var aftalt, at hun skulle afprøve at have 13 timer fast pr. uge, men vi nåede ikke at afprøve dette i praksis".

Det fremgår bl.a. af LÆ125 af 31/8 2021: "lymfødem med hævelse af venstre overarm og indskrænket bevægelighed. Hun anfører følelsesløshed opad til på ryggen i venstre side. Hun føler sig noget træt. Der er netop taget diverse blodprøver, som ikke umiddelbart giver nogen forklaring på trætheden. Der er normal blodprocent og infektionstal. Ikke tegn på vitaminmangel. Hun lever sundt og fornuftigt. ... Stofskiftet er nu normalt ... Tilstanden skønnes stationær. Der er formentlig kroniske og varige skånehensyn i forhold til fysisk arbejde pga. følge efter brystfjernelse".

Det fremgår bl.a. af afsluttende praktiknotat fra praktiksted 3 af 7/10 2021: "[Klageren] oplever senfølger pga. kræften og får smerter ud i armen og skulderen, når hun arbejder. Smerterne forværres når hun laver noget, bl.a. kontorarbejde ... Venstre arm hæver en del ved aktivitet og smerter i højre skulder".

Det fremgår af kommunal journal af 24/5 2022, at "[Klageren] stadig oplever træthed, manglende energi, kvalme og utilpashed, samt hun har smerter i højre skulder og bivirkninger efter fjernelse af brystet i 2018, hvor hun oplever smerter ved arret og er følelsesløs fra brystet om mod ryggen. ... [Klageren] fortæller hendes [familiemedlem] igen er blevet indlagt og det kan gå begge veje, dette bruger [Klageren] mange ressourcer på".

Det fremgår af LÆ265 af 25/8 2022, at "Pt. har følger efter fjernelse af ve. bryst på grund af brystkræft. Følgerne viser sig i form af smerter og hævelse omkring armhule på ve. side samt smerteudstråling til ve. arm. Lymfeødem. (væskeudtrækning i ve. armhule samt ned i overarm. Pt. har desuden smerter i lænderyggen. Ingen udstråling til benene. Pt. har gennem flere år haft smerter i nakke/skulder efter operationen som skyldes muskelspændinger. Modtager indimellem kiropraktorbehandling samt massage behandling for dette. D.d. beretter pt. om hævelse i hændernes led samt i håndled, som hun ikke har fået undersøgt hos læge tidligere. Beskriver at der er udviklet små knuder omkring fingrenes yderled ... Pt. har psykisk belastningsreaktion på grund af kronisk svær sygdom hos ægtefælle der har [kræft]. Der ikke udsigt helbredende behandling men kun livsforlængende kemoterapi".

Det fremgår bl.a. af sundhedskoordinators besvarelse af 19/6 2022, at "Til samtalen fortæller [Klageren], at hun aktuelt har nogle hjemlige belastninger, herunder at der hos ægtefællen er konstateret opblussen af kendt [kræft] ...Hendes [familiemedlem] er også sygdomsramt".

Det fremgår af LÆ265 af 16/1 2023, at "Sommeren 2019 overbelastningssmerter i højre skulder. Mistanke om indeklemning. Tilstanden er dog blevet bedre efter, at hun har holdt armen

mere i ro. Men selv ved mindre dagligdagsaktiviteter er der igen højresidige skuldersmerter, og yderligere smerter i nakke, lænd og hofte. Hun tager periodevis smertestillende medicin".

Nævnet finder, at der ikke er grundlag for at kritisere, at selskabet pr. 28/2 2023 overgik til en vurdering af klagerens generelle erhvervsevne, idet klagerens tilstand har stabiliseret sig i en sådan grad, at der kan foretages en vurdering af, om klageren har et længerevarende erhvervsevnetab.

Nævnet bemærker, at det er klageren, som har bevisbyrden for, at hendes generelle erhvervsevne af helbredsmæssige årsager er nedsat med mindst halvdelen.

Efter en gennemgang af sagen finder nævnet, at klageren ikke har bevist, at hendes generelle erhvervsevne af helbredsmæssige årsager efter den 1/4 2023 er varigt nedsat med mindst halvdelen, og at hun med de rette skånehensyn ikke vil være i stand til at tjene mere end halvdelen af, hvad der er sædvanligt for fuldt erhvervsdygtige personer med lignende uddannelse, anciennitet og alder. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse.

Nævnet har blandt andet lagt vægt på sagens lægelige og kommunale oplysninger, hvori der ikke beskrives helbredsmæssige gener, som efter nævnets vurdering er uforenelige med varetagelsen af et erhverv på det brede arbejdsmarked på halv tid, hvis der i jobfunktionen tages behørigt hensyn til klagerens skånehensyn. Nævnet har i den forbindelse lagt vægt på karakteren af klagerens gener, herunder bl.a. psykisk belastningsreaktion, hævelse, bevægelsesindskrænkning og smerter i venstre arm, venstresidig følelsesløshed i ryggen, overbelastningsmerter i højre skulder samt smerter i nakke, lænd og hofte.

Nævnet har også lagt vægt på, at klageren har skånehensyn i form af bl.a. mulighed for pause efter behov, begrænsning af løft af byrder op til 12 kg, undgå ensidigt gentaget arbejde, skulderbelastende arbejdsstilling, belastning af venstre nakke/skulder og ryg og fysisk og psykisk udtrætning.

Nævnet har videre lagt vægt på, at forsikringen alene dækker helbredsbetingset erhvervsevnetab, og at sociale forhold, herunder pårørendes alvorlige sygdom ikke indgår i erhvervsevnetabsvurderingen.

Advokatomkostninger

Efter forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, kan den sikrede i forbindelse med udenretlig fremsættelse af krav mod selskabet kræve rimelige og nødvendige udgifter til advokatbistand dækket af selskabet.

Det følger af § 23, stk. 3, i nævnets vedtægter, at ingen af parterne betaler omkostninger ved tvistløsningsbehandlingen til den anden part. Dette udgangspunkt kan fraviges, når ganske særlige grunde taler herfor.

Efter sagens udfald og omstændighederne i øvrigt finder nævnet, at der ikke er grundlag for at pålægge selskabet at dække klagerens advokatomkostninger.

Det, som klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til andet resultat.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Hans-Jørgen Nymark Beck

Ankenævnet *for* Forsikring

58.

101312